

HURRIYAT

O'zingni anglan!

Mustaqil gazeta

2017-yil 25-oktabr, chorshanba

№ 43 (1054)

1996-yil dekabr dan chiqarib boshlagan

Elektron manzil: info@uzhurriyat.uz

www.hurriyat.uz

МЎЪЖИЗАЛАР ИЗЛАБ МИСРДАН ИОРДАНИЯГАЧА

Шу пайт паром радио карнайидан берилаётган араб мусиқаси тўхтаб, кема капитани инглиз тилида эълон қилади: "Биз геометрик нол нуқтада сузиб бораёмиш. Чапда Миср, ўнгда Саудия Арабистони, юкорида эса Исроил ва Иордания. Шу нуқтадан барча тўрт давлат худудий қирғоқларига масофа бир хил". Ҳа, бу ҳам Қизил денгиз ажойиботларидан бири эди.

4-бет

СУВ УСТИДАГИ ШАҲАРЛАР

Биламизки, дунёдаги кўп шаҳарлар сув тақчиллигидан азият чекади. Сувсизлик, бу — шаҳарлардаги айрим имкониятларни чеклаб қўяди. Лекин шундай шаҳарлар ҳам борки, улар шундоққина сув устида қад кўтарган. Бу шаҳардаги кўчаларда машина ёки автобуслар эмас, балки қайиқ ва катерлар ҳаракатланади.

5-бет

ИМОМ БУХОРИЙ ҳаётлари ва фаолиятлари

Мен унга: "Агар ҳузурида асл нусха бўлса, қара", дедим. У ичкарига кириб, қаради. Сўнгра қайтиб чиқиб, менга: "Хой бола! Қандай эди?" деди. "Зубайр ибн Адий Иброҳимдан", дедим. У мендан қаламни олиб, ёзганини тўғрилаб олди ва: "Рост айтасан!" деди.

8-бет

ЧОРШАНБАДАН ЧОРШАНБАГАЧА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 19 октябрь куни «Ислом ҳамжиҳатлиги: Ўзбекистон ва Озарбайжон мисолида» халқаро конференциясининг Кавказ мусулмонлари идораси раиси шайхулислом Оллоҳшўкур Пошшоёзов бошчилигидаги иштирокчилари делегациясини қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 19 октябрдаги фармони биноан Агрепина Васильевна Шин Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим вазирлиги лавозимига тайинланди.

Пойтахтимизда 23 октябрдан Пахта бўйича халқаро маслаҳат кўмитасининг етмиш олтинчи ялпи мажлиси ҳамда XIII халқаро Ўзбекистон пахта ва тўқимачилик ярмаркаси бошланди. Йиғилиш ва ярмарка ишида 50 дан зиёд мамлакатдан 1 минг 500 га яқин мутахассис иштирок этмоқда.

Америка Қўшма Штатларининг ойига 4,2 миллионлик аудиторияга эга «Real Clear World» нашрида шарҳловчи ва «Corsair LLC» консалтинг компанияси бошқарувчи директори Жеймс Дурсоннинг «Ўзбекистон янги марраларни кўзламоқда» сарлавҳали мақоласи эълон қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғоннинг тақлифига биноан 2017 йил 25-26 октябрь кунлари давлат ташрифи билан Туркияда бўлади.

"HURRIYAT" gazetasi
"Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси самолётларида ҳам йўловчиларнинг доимий ҳамроҳи.

ТАДҚИҚОТ

ТАҲРИРИЯТДАН

Бир неча ой аввал "Ziyouz.com" портали "Эшлар: ким нима ўқияпти?" дея савол қўйиб, бунга атоқли олимлар, ёзувчи ва шоирлар, адабиёт ва бошқа соҳа вакиллари — миллимиз виёлиларидан жавоб олган эди. Мавқур сўровнома нафақат виёлиларнинг қайси китобларни ўқийгани тўғрисида ахборотга эга бўлиш имконини берган, айни пайтда ёшлар учун амалий сабоқ вазифасини ҳам ўтаган эди. Чунки ёш авлод ҳаммаша улчулардан улчу олади.

Яқинда Портал ижодкорлари яна бир хайрли ишга қўл урди. Бу гал ёшлар муталоаси билан қизиқди. Қани, ким нимани ўқийгани экан? Бу ўз навбатида ёшларнинг китобхонлик маданияти, адабий дил-савияси ҳақида ҳам бир қадар тасаввур ҳосил қилишга ёрдам берди.

Қўйида Портал асосчиси ва раҳбари тақдим этган сўровнома натижаларига оид таҳлилий материални эътиборингизга, ҳавола этаёмиш.

"Ziyouz.com" портали томонидан интернет тармоғида бир ҳафта давомида ўтказилган "Ёшлар нима ўқияпти?" мавзусидаги сўровномада китобхон ёшларнинг қандай китоблар муталоа қилаётгани ўрганилди. Интернетнинг ўзбек сегментидаги машҳур сайтлар ("kun.uz", "sof.uz", "azon.uz", "ziyouz.uz"), "Facebook" ва "Telegram" тармоғида эълон қилинган онлайн сўровномада 536 нафар ўзбек китобхон ёшлари иштирок этди, 614

номдаги 1151 та китоб қайд этилди.

Сўровномада нафақат Ўзбекистондаги ёшлар, балки Афғонистон, Туркия, Қозғистон, Қирғизистон, АҚШдаги миллиатдошларимиз, Россия, Жанубий Корея, Англия, Австралия, Малайзия, Германия, Франция, Белгия, Хитой, Саудия Арабистони каби давлатларда ўқиб, ишлаётган ватандошларимиз ҳам қатнашди.

Сўровномада қатнашганларнинг ўртача ёши 26 да. Ўнг кичик иштирокчи 2002 йилда

туғилган. Ўнг кўп иштирокчилар 1992 йили таваллуд топганлардир.

Сўровноманинг асосий иштирокчилари олий ўқув юрти талабаларидир (156 нафар — 34,1 фоиз). Уларнинг 15 фоизи хорижий олий ўқув юртида таълим олаётган ватандошларимиз. Шунингдек, 57 нафар таълим (12,5 фоиз), 46 нафар ОАВ (10,1 фоиз), 32 нафар ишлаб чиқариш (7 фоиз), 28 нафар иқтисод (6,1 фоиз), 22 нафар АКТ (4,8 фоиз), 8 нафар соғлиқни сақ-

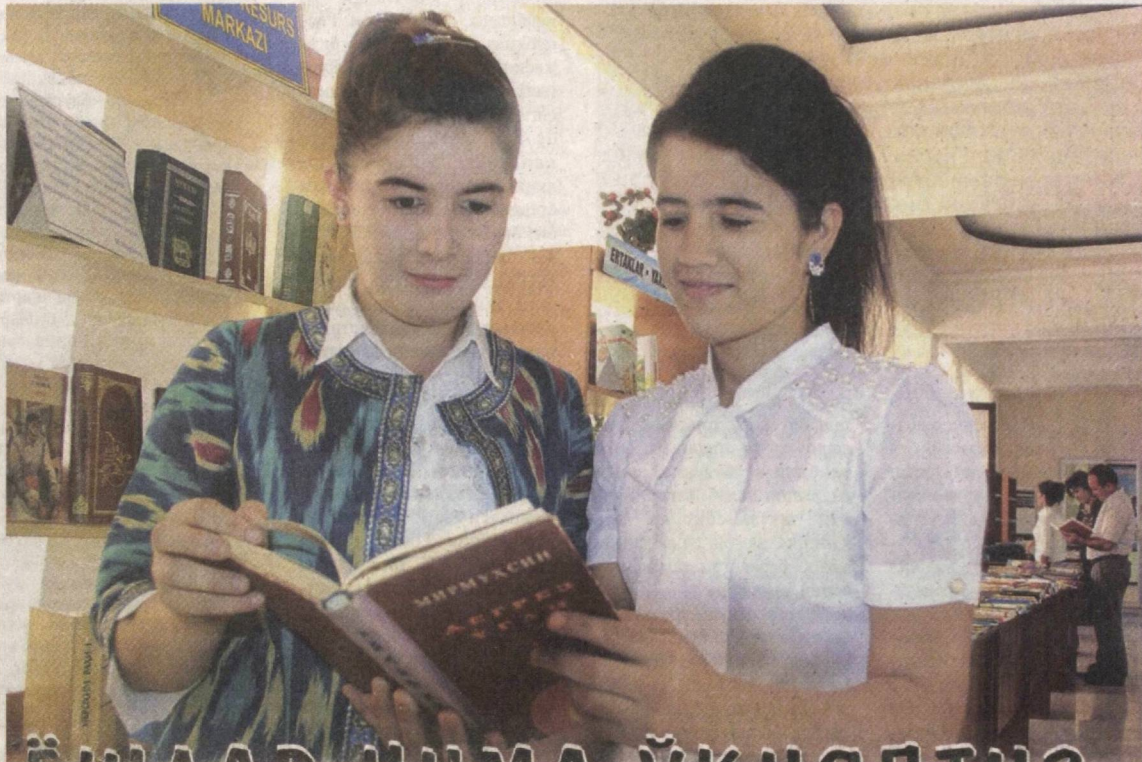
лаш (1,5 фоиз), 7 нафар ҳуқуқчилар (1,4 фоиз), 3 нафар диний (0,7 фоиз) соҳа вакиллари иштирок этди. Сўровномада жавоб берганларнинг 27 нафари хусусий тадбиркорлар (5,9 фоиз), 26 нафари ишчи ва хизматчилар (5,7 фоиз), 21 нафари вақтинча ишсизлар (4,6 фоиз), 14 нафари коллеж ва мактаб ўқувчилари (3,1 фоиз) ҳамда 10 нафари уй бекаларидир (2,2 фоиз).

Ёшлар ўқийган китоблар йўналишига кўра, жаҳон адабиёти етакчилиги қилмоқда.

Сўровномадан жаҳон адабиётига оид 447 та (38,8 фоиз) китоб ўрин олган. Ёшлар орасида буюк қирғиз адиби Чингиз Айтматов, турк маърифатпарвари Аҳмад Лутфий Қозончи, америкалик (асли афғон) ёзувчи Холлид Хусайний, Теодор Драйзер, дунёда китоби энг кўп сотилган Пауло Коэльо, рус классиклари Лев Толстой, Фёдор Достоевский, Корея президенти Ли Мён Бак асарлари машҳур.

1-бет

ЁШЛАР НИМА ЎҚИЯПТИ?

ҚАРОР ВА ИЖРО

Профилактика инспекторлари қасамёд қилди

Бухорода вилоят ички ишлар бошқармаси ички ишлар органлари таянч пунктлари профилактика инспекторларининг тантанали қасамёд қабул қилиш маросими бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзолари, турли вазирлик ва идоралар, давлат ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари, нурунийлар, ёшлар, профилактика инспекторларининг оила аъзолари иштирок этди.

Вилоят ҳокими Ў.Барноев ва бошқалар Президентимиз раҳнамолигида ички ишлар органлари тизимини ислоҳ қилиш, соҳанинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга қаратилган алоҳида эътибор юксак самаралар бераётганини таъкидлади.

2-бет

Хурматли муштарийлар,

2018 йил учун "HURRIYAT" газетасига обуна бошланди.

"HURRIYAT" GA ОБУНА БЎЛИНГ!

Ўқинг, баҳра олинг ва уни дўстларингизга ҳам ҳадя этинг. Бундан ташқари, "Hurriyat" да чоп этилган материаллар билан www.hurriyat.uz сайти орқали ҳам танишишингиз мумкин.

"HURRIYAT" GAZETASIGA SIZNING DOIMIIY XAMROHINGIZ BULISHIGA ISHONAMIZ!

БУГУННИНГ ГАПИ

Озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш саломатлик гаровидир

Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерацияси раиси Жаҳонгир САРИМСОҚОВ билан суҳбат

— Мамлакатимизда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашда асосий эътибор истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилишга қаратилган. Шунга қарамай, кўпчилик алданиб қоляпти. Сабоби кундан-кунга янги технологиялар асосида қадокланган маҳсулотлар сони кўпайиб, сифат даражасига эътибор қамайди. Истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоялаш жамияти олдидан масъулиятли, яъни инсон саломатлиги учун муҳим маҳсулотларни танлашга кўмаклашиш вазифаси турибди. Айтингчи, бугунги истеъмолчи ўз ҳақ-ҳуқуқларидан қай даражада хабардор? Савдо ходимлари томонидан ҳуқуқий суиистеъмол қилинган пайтда ўз манфаатини ҳимоя қила оладими?

— Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерацияси пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманида 1997 йил 11 кишидан иборат ижтимоий ҳаракат билан ўз фаолиятини бошлаган бўлса, бугун унинг Қорақалпоғис-

тон Республикаси, Тошкент шаҳар ва вилоятларда 14 та худудий бирлашмаси, 193 та туман (шаҳар) жамиятлари мавжуд. Федерация ва унинг жойлардаги тузилмалари фаолияти Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг "Нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисида", "Ўзбекистон Республикасида жамоат бирлашмалари тўғрисида", "Ижтимоий шериклик тўғрисида" ва "Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида" ги қонунилари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг "Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя

қилишда жамоатчилик иштирокини кенгайтириш чоратадбирлари тўғрисида" ги 414-сонли қарори, шунингдек, нодавлат нотижорат ташкилотлар фаолиятини тартибга солишчи бошқа қонун ҳужжатлари асосида ташкил этилган бўлиб, мамлакатимизда истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилишда жамоатчилик назоратини олиб боровчи ягона жамоатчилик институти ҳисобланади. Асосий мақсад аҳолининг, хусусан, ёшларнинг ҳуқуқий билимларини янада ошириш, ички истеъмол бозорида инсонлар ҳаёти ва соғлиғига хавф туғдирувчи сифатсиз маҳсулотлар сотилишининг олдини олишдан иборатдир. Шу билан бир қаторда истеъмолчилардан коммунал, савдо-сотиқ, соғлиқни сақлаш, жамоат транспорти ва маиший сервис соҳалари бўйича тушарган муурожаатлар ечимини топишга яқиндан кўмак беришдан иборат.

3-бет

Дўст билан обод уйинг

► ХИММАТ

Бугун оммавий ахборот воситалари одамларнинг ўз фикр ва ғоялари, содир бўлаётган воқеаларга муносабатини эркин ифода этадиган минбарга айланиб бормоқда. Замондошларимизни ўйлантираётган, безовта қилаётган муаммоларга ечим излаш, жамоатчилик фикрини шакллантириш ва муштарийларни ўзи севган наشرларига қайтариш соҳа олдидagi муҳим ва долзарб вазифа бўлиб турибди. Чунки матбуот азал-азалдан одамларнинг яқин дўсти, кўмакчиси ва одил маслаҳатчиси бўлиб келган. Техника ва ахборот асрининг шиддатли тобора ортиб бораётган ҳозирги мураккаб бир даврда газета ва журналларнинг қўлма-қўл бўлиб ўқилишига эришиш осон эмас, албатта. Лекин жўн гапларга ўрганиб қолган газет-хонлар юрагига чўғ ташлаш, фикрини уйғотиш, янгича яшашга, ўйлашга, обод ҳаёт қуриш йўлида курашга чорлаш ҳар биримизнинг вазифамиз. Айниқса, ҳудудий наشرлар билан марказий оммавий ахборот воситалари ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш учун уларнинг фаолиятини қўллаб-қувватлаш, моддий техник базасини мустаҳкамлаш, кадрлар салоҳиятини ошириш муҳим аҳамиятга эга.

Президентимиз жорий йилнинг 3 август кунини ижодкор зиёлилар билан бўлиб ўтган учрашувидан кейин ижодий уюшмалар ва корхоналар ўртасида Дўстлик клублари ташкил этилгани маънавий ҳаётимизда муҳим воқеа бўлди. Таъкидлаганимиздек, матбуот соҳаларни бир-бирига яқинлаштирувчи, жамоатчиликни фаолликка-чорловчи энг таъсирчан тартибот воситаларидан биридир. Муштарийлар газет ва журналларнинг ҳар бир сонидида яхши мақола чиқишини кутгани ва бу боралдаги фикр-мулоҳазаларини таҳририятга ёзиб юборгани. Демак, ҳар бир наشر бошқалардан кескин ажралиб туриши учун катта мавзуларга юрак ютиб қўли уриш, соҳанинг сир-синаотлари билан яна бир бор қўрқоланиб олишни ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Бугунги даврий наشرларнинг ҳаммаси бу талабга жавоб беради, деб айтолмаймиз. Талабга жавоб бериш учун эса соғлом ижодий муҳит, етарли шарт-шароит ва сўз масъулиятини юракдан ҳис этадиган соҳа фидойилари керак.

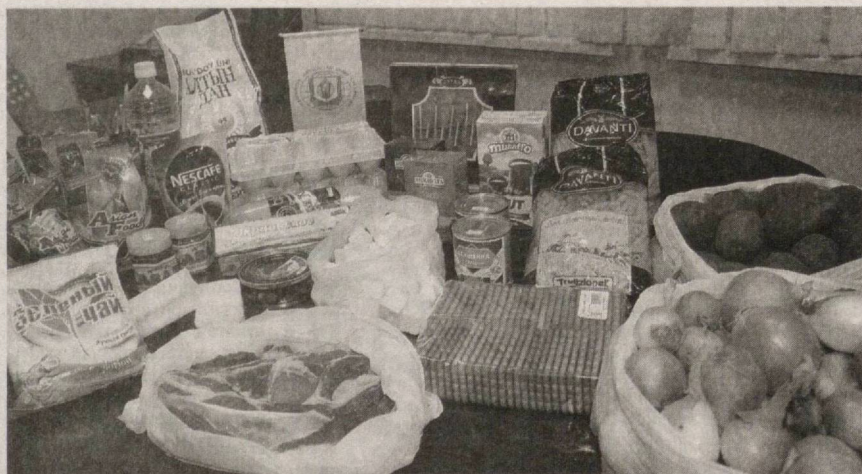
Давлатимиз раҳбари томонидан Ўзбекистон Журна-

ли ўртага ташлашга мойиллик кучли. Таҳририятларда ташаббускор, хорижий тилларни пухта эгаллаган, онги ва билими бутунлай янги кадрларга талаб катта. Бундай мутахассислар эса кўпинча замон талабларига жавоб берадиган таҳририятларни танлайди.

Дўстлик клуби томонидан республикамиз журналистлари касб ва маҳорат сирларини пухта эгаллашга учун хорижий давлатларнинг етакчи ОАВда малакасини ошириб келишга алоҳида эътибор қаратилгани наشرларимизнинг салмоғи ва сифатига ижодий таъсир кўрсатади. Албатта, журналистларнинг меҳнати қанча қадр топса, сўз йўли қанчалик оғир бўлмасин, шунча пухтароқ материаллар тайёрлашга эътибор қаратади. Давлат бошқаруви органлари фаолиятини ёритиш билан бирга, чекка қишлоқларда яшаётган хонадонларга ҳам кириб боради. Ҳаётнинг янги-янги муаммоларини ўрганиб, теран нигоҳ билан таҳлил қилади. Жамиятимизда адолат барқарорлигини таъминлашга ўз ҳиссасини қўшади. Республика Товар-хонамашё биржаси оммавий ахборот воситалари ўртасида бўлиб ўтадиган йирик танловларда Журналистлар ижодий уюшмасини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни ўз зиммасига

олгани маънавиятимизга бўлган юксак эътиборнинг ёркин намунасидир.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ижодкор зиёлилар билан ўтказган самимий ва очик мулоқотларида миллий маданиятимиз, адабиёт ва санъатимизни ривожлантириш билан боғлиқ долзарб масалалар, уларни ҳал этиш йўллари, бу борда ижодий уюшмалар ва давлат ташкилотлари олдига турган муҳим вазифалар ҳақида атрофлича фикр юритганди. Ўз навбатида, Ўзбекистон Республика Товар-хонамашё биржасининг Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасига ҳомийлик қилиш ташаббусини маъқуллаб, катта мамнуният билан ҳамкорликда хайрли ишларни ҳам бошлаб юбордик, — дейди биз билан суҳбатда «ЎЗРТХБ» АЖ Бошқаруви раиси Азиз НАГАЕВ. — Мазкур манфаатли ҳамкорлик доирасида Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг вакиллари билан бир неча мартаба кўришдик, олдимизда турган мақсад ва вазифаларни белгилаб олдик. Бунинг натижасида, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси ва «Ўзбекистон Республика Товар-хонамашё биржаси» АЖ ҳамкорлиги тўғрисида ҳужжат имзоланди, ҳамда Келишув режаси тузилди ва тасдиқланди. Уларга мувофиқ 2017—2018 йиллар мобайнида Биржа ҳомий ташкилот сифатида Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасига бир қатор йўналишлар бўйича моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга тайёр эканлини билдирди. Уюшманинг ҳудудий бўлиmlари фаолиятига назар ташлаб, дастлаб Навоий вилоятида журналистлар ва матбуот ходимлари учун «ЎЗРТХБ» АЖ Навоий филиалининг биносида алоҳида хона ажратиш тақдирини кўридик. Айни пайтда Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси билан биргаликда уюшманинг ҳудудий бўлиmlарида мавжуд муаммо ва камчиликларни аниқлаш, уларни ҳар томонлама ўрганиб, бартафат этиш ишлари олиб боришмоқда. Бундан ташқари, эҳтиёжманд журналистларни соғломлаштириш муассасаларига даволанишига шароит яратишга алоҳида эътибор қаратилган.

листлари ижодий уюшмасига Ўзбекистон Республика Товар-хонамашё биржаси ҳомий қилиб бириктирилгани журналистлар кўнглини кўтарди, уларни юксак ижодий парвозларга илҳомлантирди. Шу қисқа фурсатда икки соҳа ўртасидаги ҳамкорлик кучайиб, Журналистлар ижодий уюшмаси фаолиятини қўллаб-қувватлашга киришилгани қалам аҳлининг фаолиятини жонлантирди. Очиги, бугунги матбуот силлиқ, юзаки нарсалардан воз кечилиб, қизғин-радиган жиддий муаммолар-

Дарҳақиқат, оммавий ахборот воситаларини янада демократлаштириш, сўз эркинлигини таъминлаш борасида қабул қилинган бир қатор қонун ҳужжатлари замирида ҳам ана шундай эзгу мақсадлар мужассам. Матбуот наشرлари фаолиятини тақомиллаштириш, ҳудудий наشرлар ўртасида ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиш ва халқимизнинг ахборот билан таъминлашдек хайрли ишга Товар-хонамашё биржасининг қўшаётган ҳиссаси пировардида матбуотимизнинг равнақиға жиддий тўртки беради.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ҳомийларимизнинг бегараз ёрдами туфайли озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиниб, соҳада узоқ йиллар хизмат қилган кекса ҳамкасбларимиз ҳолидан хабар олиб туриш имконияти пайдо бўлди.

Абдураҳим АЗИМОВ

► ЖУРНАЛНИНГ ЯНГИ Сони

Бош мавзу — инсон манфаатлари

“Демократлаштириш ва инсон ҳуқуқлари” журналининг навбатдаги сони ўқувчилар ҳуқуқи ҳақида эъланди.

Нашрнинг илк саҳифаларида Қаҳрамон Куронбоев ҳамда Бахтиёр Маҳмадалиевларнинг

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 26 йиллигига бағишланган мақолалари ўрин олган. Материалларда юртимизда амалга оширилаётган ислохотлар ва уларнинг натижалари ҳақида сўз боради.

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази ходими Муборакхон Ёкубованин “Ёшларга оид давлат сиёсати амалда: давлат органлари ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлиги мисолида” мақоласи ёшлар сиёсатида доир амалга оширилган ишлар ҳусусида. Муаллиф бу борда эришилган ютуқларни эътироф этган ҳолда, мавжуд муаммоларга ҳам таҳлилий назар ташлайди.

Ҳосиятхон Абдурахмонованин “Оилавий низолаҳни ҳал этишнинг муқобил усуллари ривожлантириш” мақоласида оилавий муносабатларга оид низолаҳ нафақат миллий судлар, балки хорижий судлар томонидан ҳам қўрилиши таъкидланади. Мақолада низолаҳни ҳал этишнинг муқобил усуллари билан — ривожланган давлатлар билан ўзаро ҳамкорлик тўғрисида икки томонлама шартномаларни имзолаш зарурати, судлар томонидан чет эл оила ҳуқуқи нормаларининг мазмунини аниқлаш, амалиётда қўллаш учун берилган муражжатларга ўз вақтида жавоб қайтариш тизимини шакллантириш йиллар давомида ҳал этилмай келатган даъво аризаларининг ечими бўлар эди, дея қайд этилган.

Социология фанлари номзоди, Халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгаши депутати Тошпўлат Матибоевнинг “Демократия, ижтимоий адолат ва ҳамкорлик: ғоявий-сиёсий муштараклик”, Марс Мамаюсов қаламига мансуб “Инсон экологик ҳуқуқлари объектлари юридик тушунида”, Тўлқин Тўхтасиновнинг “Оилада ота-она ҳамда болаларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари” каби мақолалар ҳам долзарб мавзуларга бағишланган.

Хушнуд МАБРУФ

► ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

— Ташландиқ чўлнинг ҳам ташландиғи-ю”, деб юборди тракторчи Мақсудали Худойкулов. Аҳвол улар ўйлагандан баттарроқ эди. Чўлдан қайтар экан, барчанинг кайфияти тушиб кетди. “Ҳечқиси йўқ, кўпи билан икки-уч йилда бу ерларни серҳосил ерларга айлантираемиз. Шундай оромикхон жойга айлантирайликки, келгандинг кетгиси келмай, кўрган одамлар лол қолсин, — деди Нейматжон ота.

Олаҳон эртасига ҳам, индинига ҳам жияни билан чўлни айланиб, режа тузди. Бир катта, бири кичик икки тепалик ўртасида кимдир қўриб ташлаб кетган, неча йиллик қор ва ёмғирлар остида нурай деб турган бир уйча турди. Буним ким қандай ниёт билан қўрган, дея ўйланарди у. Уйча ёнига бир кунни бир отахон келди. От миниб олганига қараганда ёшлигида паҳлавон бўлгани кўриниб турди. У шу ерларда қўй боқиб юрар экан. Салом-алиқдан сўнг “Қизим, бир неча кундан бунён шу ерларда қўймадан юрибсиз, сўраганинг айби йўқ, нима мақсади юрибсиз?” — деди.

“Эй отахон, бу ерларни обод қилмоқчиман. Албатта, сизга ўхшаган пиру бадавлатлар дуо берсалар”, — деди Олаҳон чарқлаб. “Барака топинг, қизим, барака топинг! Аммо, бу ерларни обод қиламан деб, не-не сорлоқлар келиб-кетмади. Биттаси манави чолдевори ҳам тиклади. Бироқ чиябўриларнинг тунги чий-чийларидан асаб касаллигига учраб, бу ердан кетиб қолди. Сизнинг руҳингиз бақувватта ўхшайди. Эплайдиганга ўхшайсиз. Ҳукумат ёрдам берар эканми?” — деб сўради. “Ҳа, отахон, ҳозир мустақиллик замони. Олтириқ туман ҳокими — нима ёрдам керак бўлса, тайёрмиз, демоқда”, деди Олаҳон.

“Ундай бўлса бўш келманг, қизим! Биз, кексалар дуодамиз”, — деди отахон.

У кишининг дуосидан сўнг қўшдек енгил бўлган Олаҳон кўзларига бу далалар янада қадрлон кўрина бошлади. Эртасигаёқ туман ҳокими билан маслаҳатлашиб, керакли техникаларни олиб чўл томон ҳақиқий юриш бошлади. Аввал ташландиқ уйни таъмирлаб, устини шиферлаб қўйишди. Ёнидан ошхона, тракторчилар учун алоҳида хона қурилди. Декабрь эди. Кун совуқ бўлишига қарамай, қўлларига қўлқоп киийиб ишлаётган курувчиларга қараб, завқинг келди. Ер зах бўлгани учун хоналарга стол-стул ва қаравотлар олиб келинди. Печка қурилиб, усти оқланиб, олов ёқиб, чой қайнатиб ичилганда ҳамма худди биринчи галабани қўлга киритгандек хурсанд бўлиб кетди. Янги йилгача биб-бинойи чўлқуварлар уйи тайёр бўлди. Нейматжон ота катта қўчорини шу ерда сўйдириб, барчага бўлиб берди. Катта қозонда ош дамланди. Росмана шийпон-уй тўйи ва кириб келатган янги йил шуқуҳи юракларга илгари ҳеч кечирилмаган эзгу туйғуларни бахш этарди. Қўчор тўштидан ва туман ҳокими Холмирова Ниязов юборган совғаларини олган ишчилар янги йилни кутиб олиш учун уйларида кетишди. Нейматжон ота, Олаҳон, укаси ва жиянлари шу ерда, чўлда янги йилни кутиб олишга қарор қилишди. Опоқ орузлар билан кутиб олинган йилнинг совуқ кунларида ҳам Олаҳон ва унинг яқинлари далада бўлди.

Олаҳоннинг қистови билан Нейматжон ота қишлоққа қайтди. Ўша йилнинг январь, февраль изгиринли кечди. Бу кунларда Олаҳон ҳам ота-онаси ҳузурда бўлди. Гоҳ вилот ҳокимлиги, гоҳ туман ҳокимлигида бўлиб, фермер ҳўжалигининг ҳужжатларини қонунийлаштириш ишлари билан шуғулланди. Тендерда қатнашиб, ютиб чиқди. Кўпчиликнинг розилити билан фермер ҳўжалигининг номи илгариги ширкат ҳўжалигига берилган “Нурлиобод” бўлиб қолдиган бўлди. Ҳа, “Нурлиобод” бўлиб қолаверсин, келажаги ҳам нурафшон, ёруғ, обод, баракали бўлсин, ўйлади Олаҳон.

(Давоми. Боши ўтган сонда)

инспекторлари қасамёд қилди

Бошланғич
1-бемда

Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 20 апрелдаги “Ички ишлар органлари таянч пунктларининг профилактика инспекторларини хизмат уй-жойи билан таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори бу борда муҳим дастуриламал бўлаётди.

Ушбу ҳужжат ижроси доирасида вилотдаги барча туман ва шаҳарларда ИИБ органлари таянч пунктлари ҳолимлари учун хизмат уйлари қуришмоқда. Ҳозирги қадар вилотда 120 нафар профилактика инспекторлари ана шундай қулайликдан баҳраманд бўлди.

Қасамёд маросимидан сўнг профилактика инспекторларига имтиёзли кредит асосида харид қилинган янги автомобиллар калитлари топширилди.

— Когон туманининг Баҳауддин Нақшбанд номидаги маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудига барпо этилган замонавий хизмат уйини беришди, — дейди профилактика инспектори, катта лейтенант Вафо Чорақулов. — Шу чоққача Қорақўл туманидан, 100 километр узоқдан қатнаб ишлардим. Энди оилам ёнимда эканидан хурсандман. Бу ўз хизмат вазифамни янада самарали бажариш имкониятини кенгайтиради. Қолаверса, маҳаллага чуқурак киришим, ҳуқуқбузарлик ва жиноятларнинг олдини олишда жамоатчилик билан яқин ва ҳамжихат бўлишимда катта ёрдам беради.

Эл-юрт осоиштилагини таъминлаш соҳа ҳодимлари зиммасидаги масъулиятни, иш самарадорлигини янада оширишни тақозо қилмоқда. Бунда мамлакатимизда ҳар

ҳафта пайшанба кунлари ўтказилаётган профилактика тадбирлари ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Олиб борилаётган тегизли чора-тадбирлар, жамоатчилик билан ҳамкорлик яхши самара бераётди. Вилотда жорий йилнинг тўққиз ойида 2016 йилнинг шу даврига нисбатан ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг бир қатор оғир турлари сезиларли даражада камайди. 90 маҳалла фуқаролар йиғинида бирорта ҳам жиноят содир этилмади.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Н.Иўлдошев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси Т.Норбоева, ички ишлар вазирини П.Бобоқонов иштирок этиди.

Э.ЁДГОРОВ,
ЎЗА муҳбири

ФЕРМЕР

Февраль охирида, аёз захри сина борарди. Далаларда баҳор нафаси сезила бошлади. Лолаҳон ва унинг фермер ҳўжалиги кутган баҳор ташриф буюрди.

Айни баҳор, унинг шийпони болалар боғчасига айлантирилди. Йигирма-ўттизга болага тўрттадан боғча опа, битта болалар шифокори парвона. Соат 10 да болалар гуручли бутқа берилди. Улар печене, шакар билан ҳар кун таъминланди. Ҳашарчиларга эса режа асосида, албатта, ширин таомлар пишириб берилар эди. Ўзбек аёллари тадбиркор-да, ўзлари суғуриб олган ажриқларни илди-пидлизи билан уйига, молларига олиб кетишарди. Шундай қилиб, ерлар бегона ўт ва тошлардан тозаланди.

— Ҳа, осон бўлган эмас. Барибир биринчи йил 30 центнердан ошмиқ пахта беролмадик, — дейди у ўша кунларни эслаб. — Иккинчи йил ерни роса ўғитлар билан тўйинтирдик. Ҳуллас, топган-тутганимиз билан ерни “боқдик”. Иккинчи йил 35 центнердан ҳосил олишга эришдик. Бизга давлат режаси қилиб 840 тоннани белгилаб беришди. Бор имкониятни ишга солидик, барибир бўлмади. 40 тонна етмай қолди.

Лолаҳон тракторига ўтирди-ю, кенг даланинг қоқ ўртасида тўхтади. “Оллоҳим, фақат ўзинг гувоҳсан чеккан азобларимга, мен шон учун ёки ортиқча пул, давлат, мол учун аёл бошим билан бу дашти биёбонларда юрганим йўқ. Ор учун юрибман. Эркак бўлмасам-да, ўзинг қўлга, ҳа, мен Лолаҳон, тоғу тошлар бағрини яшнатувчи, фазл бағишловчи, ял-ял ёнган баҳор холаси. Ўзинг мени берадиган қисмагин, Тангрим! Мен тенгилар келин бўлиб атлас либосларда товланганда, биллур мисол нозик туфличаларда дунёнинг энг ҳашаматли ресторанида рақсга тушганда, мен шу чит қўйлагимда, оёғимда кирза этик, тракторим билан севган ёрим ила гапландандек гапландим. Мен меҳнатимга суяндим. Ҳар бир гўзани болам деб бағримга босдим. Умрим ўтиб бормоқда...”

Лолаҳон оқ дуррачасини бошидан олиб юзига босиб айтиб-айтиб йиғлади. Дуррачасини еганида ҳайлар қоқиллари сирғалиб тракторининг ёнига тушди. Соҳалардан таралган хушбўй ифторлар дашту далаларини тўлдириб юборди.

“Мен сизларга йил бошлаёқ айтган эдим, 800 тонна пахта бераман, деб. Сизлар эса 40 тоннани қўшиб бердингизлар. Мана, оқибатда серҳосил ерларга пахта экиб, мазза қилиб юрганлар илгир, мен эса режани бажармаган қоқоқ бўлиб чиқмоқдаман”, — деди у йил якунидаги фермерлар йиғилишида.

“Сизни ҳеч ким қоқоқ, деб атаётгани йўқ, биз сизнинг имкониятларингизга ишонамиз, кейинги йил отни жалдорқоқ қамчиланг, яна ҳаммадан ўтиб кетасиз”, — деб кўнглини кўтариб қўйди туман ҳокими Холмирова Ниязов.

Ҳаммадан олдин ерларга ишлов бериб бўлди. Декабрнинг охиридаёқ арик, зовурларни қазиб ишларини тутатди. 1999 йилга келиб режалдан ташқари 300 тонна пахта берди. Даромад ҳам ўшанга яраша бўлди. Албатта, қўл остидагиларни ҳам ҳар томонлама қўллаб-қувватлади. Энди унинг фермер ҳўжалигига қўшни Қўштепа туманидан ҳам ишчилар келиб қўшилди.

Кўз охиридаги, кейинги йил яна қумлоқ ердан ўзлаштириш ишларини режаллаштириб юрган Лолаҳоннинг шийпони ёнига алламало чет эл машинаси келиб тўхтади. Ундан таниш мактабдоши келиб тушди. Ҳозир чет элда катта ишбилармон бўлиб кетган бу одамни Лолаҳон дарҳол таниёлмади. Салом-алиқдан сўнг эслади. “Шу ерлардан ўтиб кетаётган эдим, қани, Лолаҳон нима ишлар билан банд, бир ҳорманг деб кетайлик, деб келавердим”, — деди меҳмон.

“Жуда яхши, хуш кўрдик”, деди Лолаҳон табассум билан. Эски таниш гапни узоқдан олиб: “Шу, Лолаҳон биз ҳам тадбиркор бўлиб кетдик. Бизники меҳмонхона бизнеси. Чет элда меҳмонхона бор”, деди у мамнулигини яширмай. Бундан ташқари бизнес лойиҳалар тузиб бериб, одамларни савдо-со-

► ЖУРНАЛИСТ САФАРДАН КАЙТДИ

Хуршид МАЪРУФ

Муҳаммаджон ОБИДОВ,
(Миср), Петро (Иордания)

ЖАҲОН ПАХТА БОЗОРИ: MEDUAMAКОНДАГУ FAPАЗЛИКЛАР

ШАРХ

Хар соҳада бўлгани каби ахборот оламида ҳам хабарлар мавсумини кузатиш мумкин. Эътибор берганмисиз, ҳар йилнинг куз ойлари бошланиши билан Ўзбекистон ва дунё ОАВнинг асосан ўзбек ўқувчиларига аталган нашрлари пахта теримини ёритиш билан банд бўлади. Ким қандай, қайси алфозда?..

2013 йил...

Жаҳонга машҳур хонандалардан бири Ўзбекистонда режаланган концертини бекор қилди. Ушанда ҳам куз ойлари эди. Ўзбекистон пахтасини вояга етмаган болалар териши ҳақидаги тасдиқини топмаган маълумотлар сабаб хонанда Ўзбекистонга келиб қўшиқ куйлашдан бош тортди. Табиийки, Ўзбекистонга тиш қайраб турганлар учун бу айтиш мудоа бўлди. Уша вақтдаги халқаро матбуотда чоп этилган мақолаларда Ўзбекистон яна қораланди, танқид қилинди, хонанданинг концертини бекор қилгани оқшланди. Гарчи бунга етарли асос бўлмади...

Шу ўринда болалигим ёдимга тушибди... Тошкентда туғилиб, шу ерда ўқиб, вояга етдим. Сафарга чиқмаганимча пахта даласини кўрмаганим рост. Мактаб ва лицейдаги табиий фанлар, хусусан, меҳнат дарслари айрим ҳолларда очик ҳавода ўтиларди. Мактаб ҳовлисида гулларнинг турини, хусусиятларини, дархат ва жонотлар оламини ўргатарди. Кун келиб боғ ташкил қилдик, бу боғнинг атрофини кўкаламзорлаштириш, унга ишлов бериш ҳам ўзимизнинг тарбиясида эди. Синфхонада бири-бири билан чиқиша олмаганлар ҳам умумий меҳнатга келганида ахил-инок бўлиб қоларди. Кўп қаватли уйда яшаганим, чопиқ қилиш тугул, кетмон ушлашни ҳам билмаганим учун ана шу боғ атрофидаги ободонлаштириш ишлари мени уй ишларига ўргатган. Катта ҳаётга қадам қўйиб, лицейда ўқишни бошлаганимда ҳам ерга ишлов беришдаги ўша вақтда орттирилган билимлар менга асқолди.

Савол туғилади: меҳнат дарсидан даладаги кўрт-кумурска, ўсимликлар, бориғ, ана, пахта хусусиятларини ўргатиш учун борган болалар — пахта терган бўлиб қоладими? Терди ҳам дейлик... Ўшунинг бугун хориж ОАВнинг инсон ҳуқуқларини топташ, мажбурий меҳнатга жалб этиш ҳақидаги бўрттирмалари сабаб болалар дала атрофидан шунчаки ўтолмайди ҳам бўлиб!

Талабалар-чи? Кишлоқ ҳўжалиги, техника соҳасида ўқитган талаба пахта даласини кўрмай мутахассис бўлиши мумкинми? Хориж ОАВнинг фикрича, мумкин. Далага қалам босмаса бўлиб! Пахта, ер ва чигитнинг хусусиятларини аудиторияда ўтириб ҳам ўргатиш мумкин. Уни термаган, меҳнатини ҳис этмаган одамдан қандай мутахассис чиқади? Зўр мутахассис чиқади,

пахта термаса (!) бўлди. Ахир бунинг хорижлик валломатлар айтипти...

Навбат катталарга...

Пахта теримига давлат ташкилотлари ходимлари жалб қилинапти ҳам дейлик. Хўш, ўқувчи термаса, талаба термаса ёки давлат ташкилотларининг кўнгиллилари термаса — пахтани ким териши керак? У ўқитувчи, шифокор ёки фермер ёллаган ишчиси, фарқи йўқ — давлат терилган пахтанинг пулини тўлапти! Озиқ-овқат билан таъминлапти! Пахта далаларида меҳнат қилаётганларга совға-салом, ташаккурномалар, пул мукофотлари, маданий ҳордиқ чиқаришлари учун концерт дастурлари...

Хўш, яна нима қилиш керак? Нима қилсак, қўлогимиз тинч бўлади? Пахтани термасамки ёки эмасамки?

Статистик маълумотларга мурожаат этсак...

Ўзбекистон аҳолисининг 60 фоизидан зиёдини 30 ёшгача бўлган ёшлар ташкил этади. Уларнинг аксарияти ўқувчи ва талаба. Ўзбекистон ҳукумати ўқувчи ва талабаларнинг пахта далаларига чиқишини аллақачон ман этган. Талаба, гарчи кишлоқ ҳўжалиги соҳасида ўқиса ҳам, терим вақти пахта даласига бора олмайдди. Аҳолининг қолган 40 фоизини эса ўрта ёшдагилар ва кексалар ташкил этади. Ана шу 40 фоиздан чамаси 15–20 фоизи кексалар. Демак, 20 фоиз аҳоли кўнглига таянишга тўғри келяпти... Бундан 90 фоизи уюшган, жамиятда ўз ўрнини топадилар. Олдимизда эса бир йўл қоляпти. Ўқувчи ва талабаларга тегмаймиш, кексаларга ҳурмат кўрсатиб, ўша 20 фоиз ичидан кўнгиллиларини пахта даласига жалб этамиз... Энди ўйлаб кўринг, Ўзбекистон кимнинг кучига, кимнинг меҳнатига таянсин? Ахир пахтамининг четдан биров келиб териб бермайди-ку!

Ўзбекистонни пахта боқадди, деган жўн фикр бугун ўзини оқламай қўйгани барчага маълум! Шундай бўлса-да, Ўзбекистон пахтасининг дунё бозорига чиқиши, бозорда харидорли бўлиши мамлакат иқтисодиётига фойда бўлса борки, зарар эмас.

Келинг, шу ўринда тарихга мурожаат этсак. 1990 йилда Ўзбекистондаги янги ички маҳсулот ишлаб чиқариш собиқ Иттифоқдаги 15 та республика орасида 12-ўринда турарди. Миллий даромад ишлаб чиқариш Иттифоқдаги кўрсаткичнинг 50 фоизини, халқ истеъмоллари моллари ишлаб чиқариш 40 фоизини ташкил қилган. Ўша даврларда қолган маҳ-

сулотлар Ўзбекистондан ташиб чиқиб кетилган пахта ўрнига бошқа мамлакатлардан олиб келинган. Олиб чиқиб кетилган маҳсулот билан бизга келтирилгани орасидаги камомад 898 миллион рублга тенг бўлган. Бунинг оқибатида республика аҳолиси истеъмол қиладиган гўшт, сут маҳсулотлари ва тухум ўртача Совет Иттифоқи аҳолисига нисбатан 50 фоизни ташкил қилган. 75 фоиз ўзбекистонликларнинг истеъмол товарларига бўлган эҳтиёжлари бошқа республикалардан маҳсулот етказиб бериш ҳисобига тўлдирилган. Аҳолининг аксарияти ойига атиги 70 рубл даромад олган. Ушанда республикадаги болалар ўлими кўрсаткичи дунёдаги юқори ўринлардан бирини эгаллаган.

Энг қизиғи шундаки, пахтани экспорт қилишдан тушган барча валюта маблағлари Москвада қоларди. Йиллар давомида ўзи эккан, етиштирган ва икки букилиб терган пахтасидан ўзи эмин-эркин фойдалана олмаган Ўзбекистон халқи айбдор ҳам деб топилди. Бунинг тарихи "Пахта иши" воқеалари билан яхши эслайди.

80-йилларда Ўзбекистон аҳолиси қанча эди? Ҳозиргининг ярми — 16 миллион атрофида. Ушанда Ўзбекистондан марказга 6 миллион тоннадан ортиқ пахта етказиб бериларди. Таълим даргоҳларида ўқиб жараёни тўхтар, давлат ташкилотлари, қорхона ва муассасаларнинг асосий эътибори йигим-теримга қаратиларди. Пахта ўзимизда қолармиди? Йўқ, 6 миллион тонна пахта-ни йиққан ўзбекининг ўзи тўшакка, иссиқ кийимга зор қоларди!

Кекса авлод яхши хотирлайди. Пахта терими ўша вақтлар деярли 4 ой — 25 декабрга қадар давом этарди. Хатто янги йилни қаҳратон совуқда, музлаб ётган пахта чаноклари орасида қаршилаганлар ҳам талайгина...

Бугун-чи? Бугунги кунни ўша вақтлар билан тенглаштиришга виждонан ҳақлимизми? Айни дамда Ўзбекистоннинг аҳолиси қарийб 32 миллионга етган. Пахта далаларидан терилаётган маҳсулот эса 3 миллион тоннани ҳам ташкил этмапти. Йигим-терим мавсуми бир ярим ой давом этапти, холос. Пахтамининг эҳтиёжидан қўйиш, истасак сотамиз, истасак тўшак қиламиз... Энди ҳам ноллашга ҳақлимизми?

Хўш, бугун ўзбекистонликлар мажбурий меҳнатга жалб этилапти, деб жар солаётган, асли ўзбек, ўзбекистонлик бўла

туриб олди ташланган қақа учун тап тортмай Ватанига тош отаётганлар ўша даврларда қарсда эди?!

6 миллион тонна пахта топшириб, эвазига жазо олаётган деҳқон, теримчилар тақдирини уларни қизиқтирганми? Куну тун пахта дарди билан яшаган, уйдаги томорқасига ҳам пахта эккан, "план"ни топширишни энг олий вазифаси деб билганларнинг тақдирини-чи, улар билан қизиққанми? Бизнингча, йўқ!

Яқинда "BBC" ахборот агентлиги Ўзбекистондаги нашр ахборотида таяниб, Тошкент — Андижон — Тошкент поезд қатновлари бекор қилингани, поездлар пахта теримига "мардикор" ташиш учун сафарбар этилганини эълан қилди.

Эълон қилинган мақола матнига эътибор беринг...

"...Бир аср олдин, 1916 йилда Ўзбекистонликлар Чор Россияси томонидан Россияга мардикорлик қилишга мажбурлан олиб кетилган. Бу мажбурлашлар халқ кўзгонида қанча сабаб бўлган.

Тарихчилар ўша даврда халқ орасида мажбурий меҳнатни таъминлаш тақдирини айтишди. Шундай бўлса-да, одамлар ушбу зулмни қўшиқлар тўқиб орқали акс эттирган.

Мардикорлар рўйхатида 566-рақам билан қайт этилди. Андижоннинг Оқёр гузаридан мардикорликка сафарбар этилган 31 ёшли Худойберди Қорабоев "Дунғалигим" шеъри муаллифи бўлган. Шеър ўша вақтдаги ўзбекларнинг миллий қўшиғига айланган", деб ёзаркан "BBC" юқорида номи келтирилган шеърини илова қилди ва бугун Ўзбекистонда мажбурий меҳнат қандай экани юзасидан ижтимоий тармоқ фойдаланувчиларига савол билан юзланарди.

"Qalampir.uz" таҳририяти ҳолатини ўргатиш учун Тошкент вокзалига йўл олди. Тошкент — Андижон — Тошкент йўналиши бўйича чипталар 57 минг сўмдан 185 минг сўмгача баҳоланган бўлиб, сотув ҳеч қандай чекловларсиз амалда оширилмоқда. "Жой йўқ, кунинг" деган жавобни олмадик ҳар ҳолда. Бундан кўриниб турибдики, мажбурий меҳнатга жалб этиш, пахтани деб иш жойларини ташлаб кетиш каби ҳолатларнинг аксарияти бўрттирма ва шунчаки ўйлаб топилган навбатдаги гийбатлардан ўзга нарсаси эмас!

"BBC"нинг ёзганларини ўқиб шу фикрга келдим... 1916

йилда Россия ўрмонларига мажбурий меҳнатга жалб этилган ўзбеклар ким учун ишлаган эди. Ўзбек боласи пахта даласини кўриб улғайган, ўрмонда дарахт тўнтариб эмас! Бировнинг ҳашаматли саройини иситишга ўтин етказиб бериш учун соғлиги, оиласи, Ватанидан айрилиб, изгирида дарахт кесиб, ўтин ташишга олиб кетилган йигитларнинг ўша даврларда чеккан азобларини бугун ўз Ватанида, пахта даласида меҳнат қилаётган ўғлонлар билан солиштириш қанчалик тўғри? Мухими, шу — меҳнат ҳам, роҳат ҳам ўзимизники!

Халқаро ОАВ ва ижтимоий тармоқлар орқали ўзини қаҳрамон кўрсатиб, мажбурий меҳнатга қарши чиқиб, пахта теримини ҳам мажбурий меҳнатга менгаётганларнинг фикрича, пахтани ким териши керак?

Болалар терса — вояга етмаган дейишди! Талаба терса — ўқиш қилиб, далада юрибди... Катталар терса — мажбурий меҳнат! Муаммо ҳақида таъкидлаш осони йўқ, лекин унинг ечимини ҳам кўрсатиш керакми?

Йигим-терим мавсуми ва унга оммавий жалб қилиниш ҳақида гап кетганда, бу ҳолат фақат Ўзбекистонда кузатиладиган ҳолат эмас, дунёда ҳам бўлиб келган. Россияда оммавий картошка терими, Бразилияда Колумбияда қаҳва терими, Шимолий Кавказ ўлкаларида мандарин, Шри-Ланкада чой бағри теримлари ҳамон бор. Пахта теримига келсак, АҚШ, Хитой ва Покистонда ҳам одамлар оммавий пахта теримига жалб этилади.

Тўғри, ривожланган мамлакатлар таърибаси биров бошқача. Йигим-терим ишлари билан шуғулланувчи ва мавсумга қараб турли далаларда меҳнат қилувчилар учун ёлланма ишчилар ширкатлари тузилган бўлиб, улар ётоқ ва озиқ-овқат билан таъминланади. Ҳозирнинг ҳар қилोगрамин учун пул ҳам олади. Қайси мавсумда, қайси далада меҳнат қилганига қараб меҳнат даромадига даврий меҳнат фаолияти ҳақидаги маълумотлар қайд этилади. Қарабисизки, теримчи олди қўнгилли эмас, расман ишчига айланади.

Хўш, Ўзбекистонда ҳам бундай ширкатлар ва дала ишларига жалб этиладиган мавсумий ишчилар борми? Умид қилмасанми, тез орада бунинг ҳам ечимини топилади. Муаммо йўқ эмас, бор. Фақат улар ҳақида ётиги билан, ечимини кўрсатиб, шунчаки уввос солмай, тушунтирилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Ҳар ҳолда ҳеч бир мамлакат ўзининг эртанги тақдирига бефарқ эмас.

Сўзимиз сўнгидеки Ўзбекистондаги пахта терими асосий мавзусига айлантирилган ОАВдан масалалар панжа ортдан қараб, кўр-кўрона қоралашини мақсад қилмай, вазиятга ҳолис баҳо беришларини сўраган бўлар эдик.

Қамариддин ШАЙХОВ, журналист, "Qalampir.uz" сайти раҳбари

АЁЛЛАРГА ХОС "ЁЛҲОНЛАР"

Америкалик олимлар барча аёллар фойдаланганида учта алдов сўзини аниқлашди, дея ёзмақда The Times газетаси. Олимлар томонидан мобил иловаларда ёлгон ёки ҳақиқатни аниқлаш борасида сўровномалар ўтказилди. Маълум бўлишича, иштиракчиларнинг жуда оз қисми — 1703 нафар аёлгина рост сўзлаган.

Хабарда айтилишича, ёзма нутқда сўхбатдошини алдаш мумкин бўлган уч сўз — "ахтилом", "мен" ва "ҳаракат қиламан" сўзлари кўпроқ аёлларга хос. Шунинг учун улар ўртача ҳар 8 та чин сўзларига қарши 9,2 ёлгон сўз ишлатишади.

Эрақлар эса ўз навбатида, "ахтилом" ва "албатта" ёлгонларини ҳақиқатга айлантиришга уста. Мутахассисларнинг таъкидлашича, биринчи ёлгон доимо иккинчи ёлгонни ҳам эргаштириб юрар экан.

Г.ТУРСУНПҲАТОВА тайёрлади.

ЖУГРОФИЙ САЁҲАТ СУВ УСТИДАГИ ШАҲАРЛАР

Биламизки, дунёдаги кўп шаҳарлар сув тақчиллигидан азият чекади. Сувсизлик, бу — шаҳарлардаги айрим имкониятларни чекаб қўяди. Лекин шундай шаҳарлар ҳам борки, улар шундоққина сув устида қад кўтарган. Бу шаҳардаги кўчаларда автомашина ёки автобуслар эмас, балки қайиқ ва катерлар ҳаракатланади. Хуллас, сув устидаги шаҳарларнинг ўзига хос жаҳатларини кўп гапириш мумкин. Албатта, сув устидаги шаҳарлардан энг қайиқийси ва машҳури бу Италиядаги Венеция шаҳридир.

ВЕНЕЦИЯ

Қадамий Венеция неча асрлар давомида ўз жозибасини йўқотмай, яхши сақлаб келмоқда. Бу ердаги ўрта асрларда барпо этилган классик услубдаги бинолар, умуман, шаҳарнинг гайри-

оддий ландшафти жаҳон сайёҳларини ҳамisha ўзига оҳанрабодек тортиб келган. Шунинг ҳам айтиб ўтиш керакки, бу шаҳар йилдан-йилга чўкиб бормоқда.

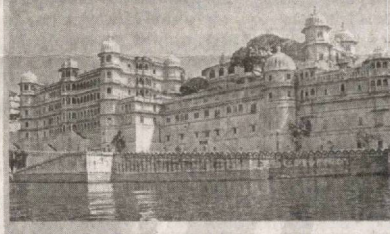
ВУЧЖЕН

Хитойдаги Янцзи дарёси бўйлаб бир қанча шаҳарлар қад кўтарган бўлиб, улар орасида Вучжен ўзига хослиги билан ажралиб туради. Олимларнинг айти-

шича, одамлар бу ерда 7000 йил муқаддам яшай бошлаган. Айнан Вучжен Хитойнинг сув устидаги шаҳарлари орасида ўз тарихий қиёфасини яхши сақлаб қолган шаҳарлардан бўлиб, бу сайёҳлар эътиборини ўзига тортди. Шаҳарнинг катта қисми ётоқ бинолардан иборат. Маҳаллий аҳоли минг йиллардан бери турмуш тарзини ўзгартирмагани ҳам қизиқ. Улар ўзларига керакли озиқ-овқат маҳсулотлари ва кийим-кечакларни ҳам уйлари тарқ этмасдан харид қилишади. Бунинг учун деразалари тағиллаги сузиб ўтаётган савдо қайиқларидан бирини тўхтатсалар кифой.

УДАЙПҲР

Ҳиндистонликларнинг сеvimли масканларидан бири Удайпур шаҳри ўзининг гўзал табиати ва маҳобатли қалъа, саройлари билан кишини ўзига

мафтун этади. Айниқса, Пичола кўли ўртасида XVIII асрда қурилган саройлар нафақат Ҳиндистонда, балки бутун дунёда машҳур оқ мармарлар билан қопланган. Ушбу саройлар бир замонлар Ҳиндистон ҳукмдорларининг ёғи қароргоҳи вазифасини ўтаган. Айни вақтда мазкур иншоот меҳмонхона вазифасини ўтамоқда. Қарийб ярим миллион аҳолига эга Удайпур шаҳри Фотиҳ кўли атрофидаги гўзал манзарали боғлари билан ҳам шухрат қозонган.

БЕЛГИЯ

Белгиянинг Фарбий Фландрия ўлкаси маркази. Бу шаҳардаги тарихий бинолар ҳам Венециядаги каби яхши сақланган. Шаҳар бўйлаб учта йирик канал Гент,

Слэйс ва Остенд оқиб ўтади. Уларнинг чуқурлиги ҳатто денгиз кемаларининг сузиб ўтишига ҳам имкон беради. Шаҳарнинг марказий қисмида кўчаларни ташкил этувчи кичик каналлар бор. Бу кўчалардан фақат қайиқларда ҳаракатланишга тўғри келади. Шаҳарда жами эллик тўртта кўприк бўлиб, улардан иккитаси катта кемалар ўтиши учун очилиб-ёпилади. Таъкидлаш керакки, XIV асрда Брюгге Шимолий Европанинг энг муҳим савдо марказларидан бири ҳисобланган. Дарвоқе, жаҳондаги ilk биржа 1406 йилда айнан шу шаҳарда фаолият бошлаган.

ЧЖОУЧЖУАН

Хитойдаги бу шаҳар — Тайху кўли ҳавзасида жойлашган. Ушбу қадимий шаҳарда канал ва кўчалар кўчаларнинг асосини ташкил қилади. Кўл эса шаҳарнинг

марказий майдони ҳисбланади. Чжоучжуанда диққатга сазовор жойлар кўп. Шундай бўлса-да, хорижий сайёҳларни энг ёқин обидалардан бири, XI асрда барпо этилган Ченгкуе қалъаси кўпроқ ўзига жалб этади. Шунингдек, шаҳардаги ўн тўртта қадимий кўприк ҳам машҳур. Уларнинг энг қадимийси 1355 йилда қурилган. Айтганча, сувда қурилган бундай шаҳарлар нафақат ташқи кўриниши, балки мўътадил иқтими билан ҳам сайёҳларга ёқди.

Шабнам АЗИМОВА тайёрлади.

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани Улуғбек посёлкаси Робияхоним кўчаси, 2-уйда жойлашган Разақова Ҳафиза Ҳимматовнага тегишли 17-хонадоннинг уй кадастр ҳужжатлари йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

БУ ТУРФА ОЛАМ

АТРОФ-МУҲИТ ИФЛОСЛАНИШИ ОҚИБАТИДА

Атроф-муҳитнинг, жумладан, сув ва ҳавонинг ифлосланиши зўравонликлар, турли касалликлар, очлик ҳамда табиий офатлардан кўра кўпроқ инсонлар ҳаётига зомин бўлмоқда, дея хабар берди Phys.org сайти. АҚШ мутахассисларининг бу борада олиб борган тадқиқот натижалари Lancet номли тиббий журналда чоп этилди.

Тадқиқот натижаларига кўра, 2015 йилда ҳар олтинчи киши, яъни 9 миллионга яқин инсон токсик заҳарланиш оқибатида дунёдан кўз юмган. Ҳаво ифлосланиши оқибатида ҳалок бўлганлар рўйхатида энг етакчи ўринни Ҳиндистон эгаллаган. Ноқулай экологик вазият бўйича кейинги ўринларни Хитой (1,8 миллион), Бангладеш, Покистон, Шимолий Корея, Жанубий Судан ва Гаити эгаллаган.

Мутахассисларнинг фикрича, атроф-муҳит ифлосланиши натижасида ҳалок бўлаётганлар сонини кечик оқибатда ўлувчилардан бир ярим баробар, ОИТС, сил ва безгадан вафот этувчилардан уч маротаба, уруш ва зўравонликлар натижасида дунёдан кўз юмаётганлардан эса 15 баробар кўп.

ЕР ОРБИТАСИДАГИ «ЧИКИНДИ»ЛАР

"Business Insider" нашри яқинда АҚШ Ер атрофидаги орбитада қоинот чикиндилари қолдириш миқдори бўйича етакчи давлат эканлигини маълум қилди.

Хабарда айтилишича, орбитада яроқсиз ҳолга келган сунъий йўлдошлар, қоинот станциялари ва ракеталарнинг 14 мингдан ортиқ қолдиқлари учиб юради. Бироқ асосий учта йирик давлатнинг қоинотдаги фаолияти сабаб чикиндилар миқдори кундан-кунга ортмоқда.

Нашр журналистлари очик манбаларга асосланган ҳолда, бу давлатлар орбитада қанча "чикинди" қолдирганини ҳисоблаб чиқиди. Аниқланишича, мазкур чикиндиларнинг катта миқдори АҚШ "ҳисса"сига тўғри келади — уларнинг ҳисобида 3999 та йирик объект бор. Россия бу борада АҚШдан 38 та объект "ортада қолмоқда".

3-ўринни эгаллаган Хитой ҳисобида эса 3475 та қоинот чикиндиси бор. Муаллифларнинг таъкидлашича, чикиндиларнинг аксарияти 2007 йилда сунъий йўлдошларга қарши қурол синовлари ўтказилиши натижасида вужудга келган. Қоинотда мазкур бўлақларнинг кўпайиши "Кесслер синдроми"га олиб келиши мумкин. Бунда орбитанинг кучли ифлосланиши оқибатида унда қоинот қурмаларини жойлаштиришнинг имкони бўлмай қолади.

Америкалик олимлар барча аёллар фойдаланганида учта алдов сўзини аниқлашди, дея ёзмақда The Times газетаси. Олимлар томонидан мобил иловаларда ёлгон ёки ҳақиқатни аниқлаш борасида сўровномалар ўтказилди. Маълум бўлишича, иштиракчиларнинг жуда оз қисми — 1703 нафар аёлгина рост сўзлаган.

ЁШЛАР НУМА ЎҚИЯТИ?

Бошланғич
1-бетда

Сўровномада ўзбек адабиётидан 319 та китоб (27,7 фоиз) қайд этилган. Абдулла Қодирӣ, Саид Аҳмад, Пиримқул Қодиров, Ўткир Ҳошимов, Тоҳир Малик, Тоғай Мурод асарлари энг кўп мутлола қилинган. Сўровномада қайд этилган 122 та диний-маърифий китобнинг (10,6 фоиз) асосий муаллифи Шайх Муҳаммад Солиқ Муҳаммад Юсуфдир. Тарихга оид 88 китоб (7,6 фоиз) орасида дин тарихи, юртимиз тарихига оид асарлар ўрин олган. Психология йўналишидаги 73 та (6,3 фоиз) китобнинг асосий муаллифлари Делл Карнеги, Роберт Кийосаки ва Адам Жексондир. Сўровномада қайд этилган китобларнинг 65 таси (5,6 фоиз) илмий-оммабоп мавзуда, 37 таси ижтимоий-сиёсий (3,2 фоиз) йўналишдадир.

Шуниси қувонарлики, китобхон ёшлар асосан, босма нашрларни ўқишни маъқул кўраётган. Электрон китоблардан "Android" тизими учун мўлжалланган китоблар машҳур. Баъзи респондентларнинг таъкидлашича, улар китобни аввал электрон вариантда ўқиб, агар ёқса, унинг босма вариантини сотиб олиб, қайта ўқишмоқда экан.

Китобхонлар томонидан ўқилаётган китобларнинг энг кўпи (78 фоиз), табиийки, ўзбек тилида. Қолган 22 фоиз китоблар хорижий тилларда ўқилмоқда. Чет тилларида ўқилаётган китоблар орасида рус ва инглиз тиллари алоҳида ажралиб турбди. Хорижий тилларда ўқилган 251 та китобдан 141 таси рус, 77 таси инглиз, 15 таси турк, 11 таси араб, 3 таси корейс тилида. Япон, француз, немис ва испан тилларидан биттадан китоб ўқилган.

Сўровнома жавобларидан намуналар

Даврон ҲОТАМ (Насибхон), «Интимок» телерадиокомпанияси журналисти (Қирғизистон): — Электрон нашрдан турли ҳикояларни ўқиб бориётман. Шу билан бирга Илф ва Петровнинг «Олтин бузоқ» асарини қайта ўқияман. Сўнгги ўқиган китобим: Абдуқаном Йўлдошевнинг «Пуанкаре» китоби, Радий Файзининг «Жалолддин Румий» асари (Жамол Камол таржима-сида). Энг охириги ўқиган китобларим ичидан ёдимга тушганлари шулар. Қани эди, ўқимаган дурдона китобларим қўлимда бўлса-ю, ютоқиб-ютоқиб ўқисам.

Санобар МЕҲМОНОВА, «Ўзбекистон» радиоси муҳаррири: — Шайх Насриддин Қубро ҳақида ёзилган барча маноқибларни ва Аннемария Шиммел хонимнинг Ислам оламида хотин-қизлар сиймосига бағишланган «Жонон меннинг жонимда» рисоласини ўқияман. Аввалроқ Фаридун Амузода Халилийнинг «Булочканинг сафари» ҳикоялар тўпламини мутлола қилдим.

Нафиса Авазова, ҳисобчи: — Ли Мён Бакнинг «Муъжизалар содир бўлмади» асарини ўқияман. Унгача Халил Хусайиннинг «Тоғлар ҳам садо берди» асарини ўқидим. Бу муаллифнинг бирданга ўқиб кетгани бир нафасда ўқиб чиқдим. Биринчи китоби «Шамол ортдан югурибди» рус ва ўзбек тилларида ўқиб, солиштириш имконига эга бўдим. Ўзбек тилидаги Рустам Жабборов таржимасида хатолар борлигини айтиб ўттиш лозим. Айниқса, «Шоҳномадан олган нарчалар нотўғри берилган.

Нозимжон ИМИНЖОНОВ, Намангандаги Усмон Зунгураев жомеъ масжиди имом: — Шу кунларда Муҳаммад ибн Аббос Ҳасанининг «Мухтасар сийрат», Шайх Муҳаммад Солиқ Муҳаммад Юсуфнинг «Қуръон илмлари», Халил Муҳаммаднинг «Пайгамбар атрофидаги кишилар» китобларини ўқияман. Сўнгги мутлағ китобим: Ибн Ҳажар Асқалоний раҳимаҳуллоҳнинг «Ал исоба фий таъриқи саҳоба» («Саҳобаларни таъриқида муваффақият қозониш») китоби.

Фаррух ИШМАНОВ, Қашқару университетининг профессори (Жанубий Корея): — Ҳозир америкалик иқтисодчилар Дарон Акем, Жеймс Робинсоннинг «Миллатлар нега иқтисодга юз тутмади?» («Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty») китобини ўқияман. Ундан аввал «Data Communications and Networking» китобини ўқидим.

Хурсандбек ТҒЛИБОВЕВ, Қорақалпоқ давлат университети адабиёт факультетининг: — Ўшларнинг қарийб эллик фоизи бозор адабиётини ўқиб билан овера. Ачинарлики, айрим филологлар шу ҳиндаги олд-қонди асарларни кўкка кўтаришди. Маънавий дин ва онгу тасаввур фарб аҳвола. Шундай катта бўлган ёшларга маълуми машҳур асарларнинг ҳеч қисми йўқдек. Мен ҳозир Назар Эшонқул, Исакжон Султон, Луқмон Бўрихон, Улуғбек Ҳамдам ҳикояларини тақдор мутлола қилдим.

Музаффар ҚОСИМОВ, муҳандис, блогер, «orbita.uz» сайти асосчиси: — Жалолддин Румийнинг «Ичидоғи ичидодир» асарини қайта ўқияман. Бу асарни адабимиз, тўрттинчи бор ўқийман. Зехни ҳарқалайдиган китоб. Улуғбек Ҳамдам таржимаси.

Сўнгги ўқиган китобим: Жюль Верннинг «Доктор Оксинг инжениерлари» (агар шундай таржима ўринли бўлса, чунки асарни рус тилида ўқийман ва унда «Причуда доктора Окса» дейилган); анкироги, бу китобнинг аудио вариантини эшитдим.

Фаррух Жабборов, журналист, «XXI аср» газетаси: — «Малика айёр» достонининг 1941 йилги лотин имлосидаги нашрини ўқияман. Бу асар халқимизнинг энг муҳташам достонларидан бири, бемалол жаҳон эпоси дурдоналари қаторида санаи мумкин. Достонда Авазхон, Шоқаландар (Гурӯҳи), Шозаргар (румлик Ҳасанхон)нинг ерости мамлакат — Тюркистонга сафари ҳикоя қилинади. Инсон тахайюли сарҳадлари нақадар чексизлигидан заъқ туюлса, Сал олдироқ ўқиган китобим — турк адабиёти Элиф Шафақнинг «Ота ва ҳаромзода» (Elif Şafak «Baba ve ric») романи.

Отабек САФАРОВ, филолог, «Ёшлар» телеканали бош муҳаррири ўринбосари: — Ҳозир ўқитганларим — Федор Достоевскийнинг «Жюноят ва жазо» романи мутлолаи секин кечилти. Шуккур Холмиров «Сайланма»сининг 5-жидди, Хосият Рустамовнинг «40:0» китоби, шунингдек, «Кейин хурсанд бўласиз» номли ҳикоялар тўплами, Нодар Думбадзенинг «Абди-ят қонуни» китобларини ўқияман. Сўнгги ўқиганларим — Ҳамид Исмоилининг «Жинлар бозми ёхў катта ўйин» романи — жуда изтиробли роман, «бери битди, қисса битмади», дейди қаҳрамон. Эдвард Радзинскийнинг «Консираан шохлар» китоби — инқилоблар анатомияси. Халима Ахмедованинг «Яшил» шеърини тўплами шоира қанчалик катта ишқий салоҳиятга эгалигини кўрсатади.

Хайр Муҳаммад САЎЖУҚИЙ, тадбиркор (Афғонистон): — Чингиз Айтматовнинг «Оқ кема» китобини ўқияман. Ундан аввал Пиримқул Қодировнинг «Юдузлар туналар» ва «Аваллар до-вои» романларини ўқиган эдим. Муаллиф романида шайбонийларнинг худди келгилдиардек тасвир-лаган. Ваҳоланки, ундай эмас. Те-мурийларни ёқлаб, шайбонийлар-ни камситиш ақлга тўғри кел-майди. Шайбонийхон Урта Оси-ёни форслагани ва шаллаши-дан, ўзбек давлатчилигини инқи-роздан сақлаб қолган.

Элмурод НИШОНОВ, журналист, «Hurriyat» газетаси: — Алхонтүра Согунининг «Туркистон қайғуси» китобини ўқияман. Асар СССР даврида, компартия ҳукмронлиги чўққига чиққан пайтда ёзилган. Аввалроқ муаллифининг «Тарихи Муҳаммадий» асарини ўқиб, Расулulloҳга ва у зот тўғрисида асар битсан бу алломага муҳаббатим янада ошган эди. «Туркистон қайғуси» — ҳар бир юртдошимиз ўқиши зарур бўлган китоб экан.

Охириги ўқиган китобим эса Хондамирнинг «Мақоримул-ахлоқ»и. Навоий ҳақидаги бу ёзув асаридоги баъзи воқеалар бугунги ҳаётимизга жуда яқинли-гидан ҳайратландим...

Абдураҳмон МЕШАЯН, шоир, чорвачи: — Азам Устам-нинг «Осмон яқин» китобини ўқияман. Ўзбек тилининг ёзувчилиги бор бўй-баста билан кўрсата олган маҳорати шунча, биз ҳам юрагимизнинг тўридан жой бердик. Сўнгги ўқиган китобим — Алхонтүра Согунининг «Тарихи Муҳаммадий» китоби. Пайгамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломга бағишланган китобларнинг ичидо-ни мен учун энг муҳаммади бўлган бу китоб менга ўн бир йилки ҳамроҳ. Қайта-қайта ўқилса-да, юрак кўмсайверадиган асар. Энг севган инсоним ҳақидаги китоб бўлгани учун ундаги ҳар сатр мен учун қадри.

Улуғбек САФАРОВ, Жануби-гарбий давлат университети талабаси (Россия): — Генри Форд-нинг «Менинг ҳаётим ва ютуқла-рим» китобини ўқияман. Ундан аввал Бенжамин Франклиннинг «Вақт бу — пул» китобини ўқидим.

Шаҳбозбек АБДУНАБИЕВ, Тошкент шаҳридаги Турин политехника университети илмий ходими: — Муҳаммад Солиқ Муҳаммад Юсуфнинг «Иймон» ва Абдулла Қодирӣ-нинг «Меҳробдан қаё» китоб-ларини ўқияман. Аввалроқ Шайх Муҳаммад Солиқ Муҳам-мад Юсуфнинг «Ақоид илми» китобини татомлағандим. Бу китобдан ақийдага оид кўплаб саволларга жавоб топиш мумкин. Ўзбек тилида сўзла-шувчи мусулмонларга ўқиб чиқшини таъсия қиламан. Умид қиламанки, ўқувчилар кўплаб шубҳа ва гумонлардан халос бўлишади.

Зиёда ОТАХОЖАЕВА, юриконсульт: — Михаил Булга-ковнинг «Уста ва Маргарита» асарини она тилимда биринчи бор ўқияман. Иккита параллел ривожланаётган, лекин бир қарашда бир-бирига умуман боғланмаган сюжетли асар бўлгани ўқувчини мутлоладан чарчаши, зериклиб қўймайди. Ундан олдин Роберт Воллернинг «Мосты округа Мэдисон» («Медисон округи кўприклари») китобини рус тилидаги таржимасини ўқидим. Ўзбек тилига таржима қилинмаган, менмча.

Шоҳжаҳон ҚАЮМИЙ, Донгтүк университети талабаси (Жанубий Корея): — Шайх Муҳаммад Солиқ Муҳаммад Юсуф раҳимаҳуллоҳнинг «Ий-мон» китобини ўқияман. Китобда ҳаётимга таъбиқ қилиш керак бўлган жуда кўп таълимотлар бор. Олдироқ муаллифнинг «Очиқ хат» китобини ўқидим. Китоб мусулмонлар ҳаётида содир бўлаётган муаммоларга ечим топиб берган. Бу ечимларнинг кўпи ҳаёти ва оятлар билан далилланган. Китоб фақат раҳиблар ва мухолифат учун деб бўлмади. Бу китобни ҳар бир одам ўқиши керак.

Муҳаммаджавоҳирбек СУРҲАТОВ, дастурчи, Тош-кент халқаро Вестминстер университети талабаси: — «Лойсхангиз муваффақияти. Талабалар тизимини тузиш лойиҳалари учун кўрсатма/қўланма» («Success in your project. A guide to student system development projects») китобини университетда диплом иши бўлиш қўланма сифатида ўқияман. Дастурлаш соҳасида-ги талабалар учун таъдиқот ўтказиш бўйича атрофила маълумот ва кўрсатмалар берилган. Сўнгги ўқиганам Абдуқаном Йўлдошевнинг «Пуанка-ре» китоби. Ҳаётдан олдинг вақеалар, илмга чанқоқ инсон-ларнинг рўзгор таъвишлари билан бўлиб ўз орзуларига етишга олмаганлари, чет элда хизмат қилиб келган кишининг илмга бўлган қизиқиши маҳаллий аҳолининг босимлари билан сўниб, ўлимгача қалбидо шамдек яшаб тургани ва бошқа мавзулар ҳақида.

Олимжон ХОЛМАТОВ, Термиз давлат университети талабаси: — Алишер Навоийнинг «Ҳамса-си» ҳамда «Лисон ут-тайр» асарларини, шунингдек, Пирим-қул Қодировнинг «Юдузлар туналар» романини ўқияман. Айниқса, Навоий асарларини ўқиганим сари бу улуг шоирни татироқ англамоқдам. Улуғбек Ҳамдамнинг «Мувоза-нат», «Сабо ва Самандар» романлари, жаҳон адабиётидан эса Ҳомернинг «Илиада» ва «Одиссея» достонларини ўқиб тугалладим. Бу каби асарлар инсонни олис ўттиши ва бугунги кун ҳақидаги ўй-фикрларини янада боийтиш, ҳаёт мазмунини тўғрисида татан мушоадага қақиради.

Давронбек ТОЖИЛИЕВ тайрлади.

АТОҚЛИ ДАВЛАТ АРБОБИ ВА ЁЗУВЧИ ШАРОФ РАШИДОВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

ДОННИМ НАНД

Биз Шароф Рашидов даврининг фарзандларимиз. У киши республикамизга раҳбарлик қилган йилларда дунёга келдик, ўсиб-улғайдик, ўқидик, вояга етдик. Ўша тузум тақдиримизга ёзган яхши-ёмон кунларни кўрдик, оғир ва мураккаб кунларнинг азобларини тортдик, синовларидан ўтдик. Айни пайтда яхши, нурли, қувончли кунлардан ҳам баҳраманд бўлдик. Бандаси ўтган кунларга баҳо беришда шошма-шошарликка асло йўл қўймаслиги керак экан. Тарих ҳамма-ҳаммасини ўз ўрнига қўйганида бунга амин бўлади, киши.

Ҳақиқатдан ҳам тарих — адолат посбони... Вақт энг зўр даво...

Яхши эслайман: саккизинчи синфда ўқитганимизда Зарафшон дарёсининг сувини тақсимлайдиган Зарафшон гидроузелининг очилиш маросимига биз, мактаб ўқувчилари ҳам олиб боришган. Гидроузелини ўша пайтдаги Ўзбекистон раҳбари Шароф Рашидов очган. Биз, ўқувчилар Шароф акага яқин жойда турганмиз. Шу сабабли у кишининг нур ёғилиб, қу-

либ турган самимий чехраси ҳамон кўз олдимида. Қўтимлаганда йиғилган одамлар орасидан бошига оқ рўмол ўраган бир нуруний момо қўлида конверт билан Шароф Рашидов томон кела бошлади. Шунда милиция ходимлари кампирни тўхтати. Момо олдинга интилишга ҳаракат қиларди. Милиция кишини баланд бўйли кишининг кўрсатмаси билан онахонинг йўлини тўсди. Ҳам-манинг диққати унда эди. Қўтимлаганда Шароф ака қўларини қўзиб, «Ўтказиб юборинглар» ишорасини қилди. Момога йўл беришди. Шароф ака фаршасифат мо-мони бағирларига босиб кўришди ва у за-тган конвертни олиб, ёнидаги одамга бер-ди. Йиғилганлар чапак чапиб юборди. Бу Шароф акага қарсақ орқали айтилган са-мимий, эҳтиром ва раҳмат рамзи эди...

Шу-шу, Шароф Рашидовга меҳрим ту-шиб қолган. Давлат раҳбари, яъни эл ота-си шу инсондай меҳрибон, самимий ва фидойи элпарвар бўлиши керак, деган ху-лосага келганман. Бу қатъий фикр қал-бимга мустаҳкам ўрнашиб қолган. Чун-ки ўша момо оддий одамларнинг муш-типар вақили эди. Унингдай хокисор одам учун бу воқеа катта бахт.

Қўйидаги воқеани эса, устозимиз — Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил Ёқубов айтиб берган эди.

— «Ўзбекистон адабиёти ва санъа-ти» газетасида иш бошлаган кезларим-да қўтимлаганда Шароф аканинг бир шеърини газетада танқид қилиб юбор-дик. Роса тўполон бўлди. Ҳар кунни беш-олтита тушунтириш хати ёзмамиз. Дусларимдан бири: Шароф Рашидов ҳузурига кириб, бўлган воқеани ўзин-гиз очиқ-ойдин тушунтиринг, у киши яхши инсон, деб қолди. Қабул сўраб Шароф аканинг ҳузурига кирдим. Кир-димму дабдурустан:

— Шароф ака, каминани газетага Бош муҳаррир этиб тайинлагингиз. Раҳмат сиз-га. Лекин ишни сизни танқид қилишдан бошлаб, жуда хижолатданман, — дедим. У киши дарҳол сўради:

— Ҳеч кимни жазоламадингларми?

Бу саволдан сўнг айрим ходимларга «хайфсан» берганимизни айтдим.

— Ўзингиз ҳам ижодкорсиз. Тушуна-сиз-ку, Одилов! Асар ёзилгандан сўнг паст-баланд гаплар, танқидий фикрлар бўлишини жуда яхши биласиз. Бундан асло хафа эмасман. Энди бу масалага нуқта қўйилди. Сиз менга тахририят олдида турган масалалар, муаммолар ҳақида га-пириб бering. Мендан қандай ёрдам ке-рак? — деб қолдилар Шароф ака.

Шунда у кишининг марҳамати билан тахририят ходимларига иккита янги қвар-тира ва каминига янги хизмат машинаси бериш учун тегишли вазирликларга те-лефон қилиб, масалаларни жойида ҳал этдилар.

Яна бир характерли воқеани ҳам Одил Ёқубовдан эшитганман. Шароф Рашидов 50 йиллигини нишонламаслик ҳақида мах-сус кўрсатма берган. Фақат Марказқўм-нинг кичик залида бир гуруҳ зиёлилар вакиллари йиғилиб у кишини табрикла-ганлар. Вакиллар орасида кинематограф-чилар, театр ва санъат арбоблари, ёзув-чилар бўлган. Ўша кезларда Эркин Во-хидовнинг «Ўзбегим» қасидаси ҳақида паст-баланд гап-сузлар айтила бошлаган, Марказқўмга шоир устидан шикоят туш-ган эди. Табрикловчилар сафидо Эркин Воҳидов ҳам бор эди. Залга Шароф Ра-шидов кириб қилдилар. Йиғилганлар би-лан бир чеккадан қўл бериб, кўриша бошладилар. Эркин Воҳидов билан юзма-юз келганларда шоирнинг пешонасидан ўпиб: «Сиз ҳақиқий истеъдодли шоирсиз, ўз номингиз билан Эркинсиз. Шундай

ёзаверинг!» дедилар. Чунки ўша даврда Эркин Воҳидов устидан бўлмағур гаплар-ни тарқатиб юрган айрим «ичи қора» ким-саларнинг маслаҳаттуйлари ҳам бор эди. Шароф аканинг Эркин Воҳидовга кўрсат-ган меҳр тўла муносабати ҳасалтуйларга аниқ ва лўнда жавоби эди. Шу билан «Ўзбегим» ҳақидаги гап-сузларга чек қўйилди.

Бундай кўнгилсиз воқеа атоқли шоир Абдулла Ориповнинг «Жаннатта йўл» дра-маси билан ҳам содир бўлган. Драма «Муштум» журналида эълон қилинган-дан сўнг, асардан «сиёсий хато» топган бир гуруҳ кўролмас кимсалар драманинг ҳажмидан катта шикоят хати ёзганлар. Хат Шароф Рашидовга етиб борган.

Ўша кезларда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг навбатдаги курултойи бўлган. Узоқ йиллар уюшмага раислик қи-лган Қомил Яйишнинг истеъфо берилиб, у ки-шининг ўрнига Сарвар Азимов сайланган.

Қўпгина ҳамкасбларимиз яхши эслай-диларки, ўша курултойда Абдулла Ори-пов «Маломат тошлари» деб номланган янги шеърини ўқиб берганди. Шейр тут-гач, залини олқишлар босиб кетган эди. Курултойда иштирок этаётган Шароф Ра-шидов ўрнидан туриб, қарсақлар салоси остида қолган шоир томон юрди. Абдул-ла ака ҳам дарҳол у кишига пешвоз чиқ-ди. Шароф ака ўшанда ардоқли шоири-мизни қайта-қайта бағрига босиб, қўла-рини скиби пешонасидан ўпиб қўйди. Бу ҳам истеъдодли шоирга чексиз эҳтиром ва айна пайтда ивво хати ёзган галямис-ларга берган жавоби эди.

Бундай мисоллар Шароф Рашидов ҳаёти ва фаолиятидан кўплаб келтириш мумкин. Бундай эзу ишларини фақат до-нишманд раҳбар, адабиётнинг келажиги-ни ўйлаган фидойи, бағрикенг инсон-гина амалга ошириши мумкин эди.

Шароф Рашидов халқпарвар раҳбар бўлиш билан бирга, етук ёзувчи ҳам эди. У кишининг қаламита мансуб «Ғолиблар», «Бўрондан қучли», «Қудратли тўқин», «Қашмир қўшиғи», «Дил амри» сингари асарлари қўлма-қўл ўқилганига гувоҳимиз. Ўзимиз ҳам бу ажойиб асарларни мазо қилиб ўқиганмиз. Ўша замон руҳини ёрқин очиб беришда бу асарларнинг аҳамияти катта бўлган. Ўша асарларни замон акси сифатида бутун ҳам чоп этса бўлади, деб ўйлайман...

Ўзбекистон Республикасининг шўро даврида энг узоқ ишлаган раҳбари Ша-роф Рашидовнинг вафоти халқимизни чуқур қайғуга солганди. Ўша кезлар Мар-казнинг топириги билан «пахта иши» тўфайли текшир-текшир авжига олган атуфал-лағов давр эди.

Шароф Рашидовнинг ҳам пок номига қора чапмақоқни бўлилар, у кишини бадном қилишга уриндилар. Лекин қан-дай таҳдидлар, кўрқитишлар, таъқиблар бўлмасин, бу табаррук номни халқимиз қалбидо гавҳарни асрагандай асради.

Ўзбекистон Қаҳрамони, таниқли олим Озод Шарафидинов чин дилдан қуноиб ёзганидек: «Ўзбекининг яқин ўтмишидаги атоқли арбобига нисбатан жуда катта адо-латсизликка йўл қўйилди. Бундай муноса-бат ўзбек халқининг шаънига жам яраш-майидиган бир иш эди. Энг ёмони шу бўлдики, залини тўлдириб ўтирган одам-ларнинг ҳаммаси Шароф Рашидовни кўрган, шахсан танийдиган, унинг яхши-ликларидан баҳраманд бўлган, ҳаётияти-да унинг соясига кўрпача ёзиб юрган одамлар эди. Рашидов шаънига ёдидирган буюғонларни қимлар ачиниши ва таас-суф туйғуси билан, қимлар лоқайдлик би-лан, лекин ҳаммалари қўйлай ёввошлик билан индамай ўтириб эшитишда ва қар-сақлар билан қўллаб-қувватлашда ҳам. Залдагилардан биронта одам ўрнидан ту-

риб, марҳумнинг ҳимоясига бир оғиз ҳам гап айтишга журят қилолмади».

Айтишларича, машҳур авар шоири, ўзбек халқининг яқин дўсти ва биродари Расул Ҳамзатов билан журналист Анвар Жўрабов суҳбат қурмоқчи бўлиб, розили-гини олиш учун у кишига қўнғироқ қилса, «Йўқ, ўзбеклар билан суҳбат қилмайман. Сизлар улуг инсон, машҳур ёзувчи ва дав-лат арбоби Шароф Рашидовни бадном қи-лдирдинглар», — деб тўрбақини қўйган экан.

Ўша даврда бўлган бундай аянчли воқеа-ҳодисаларга кўп гувоҳ бўлганмиз. Бу улуг зотни қабрдан чиқариб бошқа жойга қайта етганларини ҳам кўрганмиз. Фақат томошабин бўлганмиз. Қўлимиз-дан ҳеч нарсга келмаган. Бу ярамас ода-ларга ҳамон қонимизда «барқ уриб» ке-лаётган уруғ-аймоқчилик, маҳаллийчи-лик, кўролмаслик иллатлари, асосийси кўрқоқчилигимиз сабаб бўлган. Шу боис ўз фарзандимизнинг пок шаънини, гуру-рини асрай олмадик, дадил туриб ҳимоя қилолмадик. Шундай пайтда шоирнинг ўгли мисралари тилга келаведарми: «Қачон халқ бўласан, эй, сен оломон?»

У киши она халқини жуда севарди, од-дий одамлар билан тез-тез кўришмаса уларни соғиниб қоларди. Шу боис Ша-роф Рашидов халққа суняиб, ундан ма-дал олиб ишлади. Халқ билан мулоқот унинг жон-дили эди. Ҳаёт ҳикматларини халқдан ўрганарди, халқдан куч-қувват, гайрат-шижоат оларди. Айниқса, кўпни кўрган, катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган оқоқоллар билан маслаҳатлашди, улар билан бўлажак ишлари ҳақида фикр ал-машини ҳеч қачон қанда қилмасди. Унинг қўлига халқ юрғатди эди.

Шароф Рашидовнинг беминнат ва тол-мас маддакорлиги олдий халқ эди.

У киши нимаки қўрган бўлса, бунёд этган бўлса, обод қилган бўлса, Ўзбекис-

тон ва ўзбек халқи учун қилди. Ҳаёти ва умрини шу Ватан ва халқига беминнат бағишлади. Хатто жонини ҳам аямди.

Шароф Рашидов раҳбарлик қилган даврда Ўзбекистон ривожланишдан, та-раққиётдан бир лаҳза тўхтаган эмас. Ҳаммиша олдинги сафларда бўлган.

У киши СССР деган девининг катта қозонидан халқимиз насибасини ажратиб ола билди. Баззан ортинги билан...

Шароф Рашидов яшаган, ишлаган, ай-ниқса, Биринчи раҳбар сифатидаги қиз-гин фаолият юритган йиллар ва ўша давр-да рўй берган кескин зиддиятлар, турфа сиёсий ўйинлар изтироблар ҳақида ёрқин мисоллар билан ёзилган таниқли тарих-чи олим Шухрат Эргашевнинг «Эрк ис-тар кўнгли» («Ўзбекистон» НМИУ, 2017 йил) китоби бу улуг инсон таваллудининг 100 йиллигига муносиб совға бўлди.

Китоб шундай ҳаётбахш сўзлар билан аяқланган:

«Дарҳақиқат, ҳаммасини ўз ўрнига қўювчи олий ҳакам бу — вақт. Шу вақт масофасидан ортага боқиб, бугун, Шароф Рашидов таваллудининг 100 йиллиги ара-фасидо инсоф ва адолат билан айтиш мумкинки, Шароф Рашидов ўз халқига, замонасига, ўзи ишонган гоёларга халол хизмат қилган, ўз умрини халол ва пок-за яшаб ўтган ўзбек халқининг XX асрда-ги улуг фарзандларидан бири эди».

Бу бир буюк донишманд, улуг инсон, доно раҳбар, фидойи халқпарвар ва бе-назир ёзувчи берилган юксак баҳо. Худо берган инсонгина шундай мартабаларга ва боқий бахтга муяссар бўлади.

Бутун мустақил Ўзбекистонда бўлаёт-ган улкан ўзгаришларда, кенг қўламли тараққиёт жараёнида Шароф Рашидов-нинг руҳлари ҳам маддакор бўлаётди. Бунга асло шубҳа йўқ.

Ашурали ЖҲРАЕВ 3

ДИҚҚАТ, ЯНГИ РУКН: АЖДОДЛАР ҲАЁТИ — УЛУҒ МАКТАБ

Ислом дини инсонларни ҳамisha эзгуликка чорлаган. Афсуски, кейинги йилларда турфа мамлакатларда юз берган муддих ҳодисаларнинг муқаддас динимиз билан боғлаб талқин этилаётгани, улар бошида турган кимсаларнинг дин нуқоби ортида иш қўраётгани миллионлаб мусулмонларнинг қалбига озор етказмоқда. Ачинарлиси, бу ҳолат дунё халқлари онгида Ислом дини ҳақида нотўғри тасаввур ҳосил бўлишига олиб келмоқда. Бу каби хуноқ ҳолатларнинг олдини олиш, жаҳолатга қарши маърифат, маънавият билан курашишни ҳаётнинг ўзи тақозо этаётди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев шу йил сентябрь ойида Нью-Йорк шаҳрида бўлиб ўтган БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясидаги нутқида бу ҳақда алоҳида тўхталиб ўтгани бежиз эмас. Юртбошимизнинг юксак минбардан туриб: “Биз бутун жаҳон жамоатчилигига Ислом динининг асл инсонпарварлик моҳиятини етказишни энг муҳим вазифа, деб ҳисоблаймиз.

Биз муқаддас динимизни азал-азл қадриятларимиз мужассамининг ифодаси сифатида беҳад қадраймиз. Биз муқаддас динимизни эъраволик ва қон тўкиши билан бир қаторга қўйдиганларни қатъий қоралаймиз ва улар билан ҳеч қачон мурося қила олаемиз.

Ислом дини бизни эзгулик ва тинчликка, асл инсоний фазилатларни асраб-авайлашга даъват

этади” деган сўзлари бутун Ислом оламида катта қувонч билан кутиб олинди.

Ҳа, динимиз — ўз номига монанд тинчлик, осойишталик, баррикенглик, бир сўз билан айтганда, яхшилик динидир. Бутун умрини инсониятга яхшилик қилишга сарф этган Имом Бухорий, Имом Термизий, Имом Мотуридий, Бурхонуддин Марғиноний сингари кўплаб алломалар, жаҳон цивилизациясига улкан ҳисса қўшган, замонавий илм-фан пойдеворини қўйган Муҳаммад Мусо ал-Хоразмий, Аҳмад Фароний, Абу Райҳон Беруний каби олиму фозиллар ҳаёти ва фаолиятларини, улар қолдирган бебаҳо илмий меросни чуқур ўрганиш — биз, бугунги авлод учун ҳам фарз, ҳам қарзидир. Чунки илм олиш бизга Яратган томонидан буюрилган муқаддас амалдир.

Газетамизда янги ташкил этилган “Аждодлар ҳаёти — улуғ мактаб” рукнида буюқ аждодларимиз ҳаётлари ва ижодларига бағишланган туркум материаллар бериб боришни ният қилганмиз. Рукнимизни ҳадис илмининг султони Имом Бухорий ҳазратларининг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган маълумотлар билан бошлаётганимиз бежиз эмас. Зеро, Юртбошимиз таъбири билан айтганда, “Бу улуғ зотнинг роғат бой меросини асраб-авайлаш ва ўрганиш” — барчамизнинг бурчимиздир.

ТАҲРИРИЯТ

ИМОМ БУХОРИЙ

ҳаётлари ва фаолиятлари

уюқ ватандошимиз Имом Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Исмоил Бухорийнинг (Аллоҳ у зотини ўз раҳматига олган бўлсин) тулиқ исмлари Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Абул Ҳасан Исмоил ибн Иброҳим ибн Муғйра ибн Бардзбех Жуафий Бухорийдир.

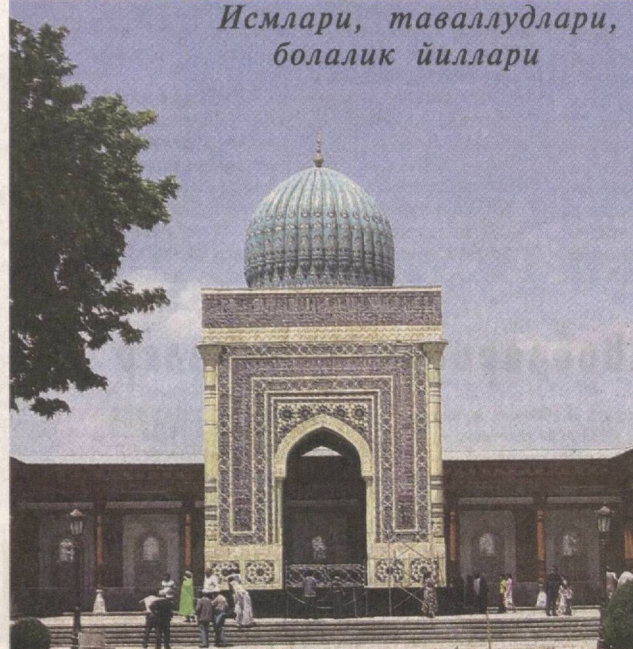
У зот ҳижрий 194 йил шаввол ойида (810 йил 21 июль) Бухоро шаҳрида дунёга келганлар. Таниқли шарқшунос олим Убайдулла Уватовнинг ёзишича, бошқа кўпгина олимлардан фарқли ўлароқ, Имом Бухорий ҳазратларининг таваллуд топган кунларининг аниқ қўрсатилишига сабаб — у кишининг отаси Исмоил ибн Иброҳим ўз даврининг етук олимларидан бўлиб, ўғлининг туғилган кунини ўз қўли билан ёзиб қолдирган.

Бўлажак олим кичиклик пайтларидеҳ отадан етим қолиб, акалари Аҳмад билан оналарининг тарбиясида ўсдилар.

У киши болалик йилларидан илмга, хусусан, ҳадис илмига қаттиқ меҳр қўйдилар. Жумладан, ўн ёшларидан Мовароуннаҳрдаги турли олимлардан эшитган ҳадисларни ёллай бошлади. Қувваи ҳофизаси кучли, ўткир зеҳнли бўлганидан кўплаб ҳадисларни ёллаб, катта ёшли олимлар ҳузуридеҳ баҳс-мунозараларда қатнашди.

“Олтин силсила” номли ҳадис китоблари мажмуасининг биринчи жилдида (“Саҳиҳул Бухорий, 1-жилд”, Тошкент, “Хилол-нашр” нашриёти, 2012 йил) бу ҳақда аjoyиб мисол ҳам келтирилган.

“Хатиб ўз санади ила қилган ривоятда Абу Жъфар Муҳаммад

Исмлари, таваллудлари, болалик йиллари

ибн Абу Хотим Варроқ қуйидагиларни айтади: “Мен Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Исмоил Бухорийга: “Ҳадис талаб қилишни бошлашинг қандай бўлган?” дедим. “Бошланғич мактаб таълимидагидеҳ ҳадис ёллаш менга илҳом қилинган”, деди. “Ушанда ёшинг нечада эди?” дедим. У шундай деди: “Ун ёш ёки ондан озроқ. Ун ёшдан ўтганимдан кейин мактабдан чиқиб, Доҳилий ва бошқалардан дарс олдим. Доҳилий бир кун одамларга дарс бера туриб, “Суфён Абу Зубайрдан, у Иброҳимдан...”, деди. Мен унга: “Эй Абу Фулон!

Абу Зубайр Иброҳимдан ривоят қилмаган”, дедим. У мени жеркиб ташлади. Мен унга: “Агар ҳузурингда асл нусха бўлса, қара”, дедим. У ичкарига кириб, қаради. Сўнгра қайтиб чиқиб, менга: “Ҳой бола! Қандай эди?” деди. “Зубайр ибн Адий Иброҳимдан”, дедим. У мендан қаламни олиб, ёзганини тўғрилаб олди ва: “Рост айтасан!” деди”.

“Ўзбекистон Миллий энциклопедияси”, “Олтин силсила” ҳадис китоблари мажмуасининг биринчи жилди (“Саҳиҳул Бухорий 1-жилд”) китоблари асосида Элмурод МАҲМАРАЙИМОВ тайёрлади.

“Заҳирриддин Муҳаммад Бобур асарларининг жаҳон маданияти тарихида тутган ўрни” мавзуда мамлакатимизда ўтказиладиган халқаро конференция олдидан

БОБУР МЕРОСИНИНГ ҚИРҚ БИР ҚИРРАСИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев жойларда ижтимоий-иқтисодий ислохотлар, бунёдкорлик ишларининг бориши билан танишиш, аҳоли билан бевосита мулоқот қилиш мақсадида Андижонда бўлганларидеҳ халқимизнинг буюқ фарзанди, атоқли давлат арбоби, бекиёс шоир, беназир аллома Заҳирриддин Муҳаммад Бобур ҳазратлари адабиёт, илм, маърифат нуктаи назаридан замонамизга ҳолис хизмат қилаётганини алоҳида таъкидлаб, 2017 йил вилоятда ушбу мутафаккир меросини ўрганиш йили бўлишини ўқирган эдилар.

Пировадидда бутун мамлакатимизда бу шу жумладан, Андижон вилояти миқёсида мазкур олижаноб мақсадга қаратилган ўнлаб илмий анжуманлар, бобуршунослик кечалари ўтказилди. Хусусан, Бобур Мирзонинг МДХ давлатлари илмий жамоатчилиги орасида ноб деб тан олинган мукамал библиографияси, “Заҳирриддин Муҳаммад Бобур” энциклопедиясининг иккинчи наشري, шох ҳамда шоир ҳаёти, ижодида бағишланган қатор илмий, бадиий, илмий-биографик асарлар китобхоналар мулкига айланди.

Ҳар қачонгидеҳ бу борада чорак асрдан бун бақалли фаолият олиб бораётган Бобур номидаги халқаро жамоат фонди, унинг фидойи раҳбари, геология-минералогия фанлари номзоди, Ўзбекистонда хизмат қўсатган маданият ҳодими З.Машрабов ва унинг етакчилигидаги илмий экспедициялар муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Кези келганда Бобур адабий ва илмий меросининг қирқ бир қиррасини кенг талқин этишда атоқли шоир ва олимларимиздан Ғ.Ғулом, Ойбек, М.Шайхзода, П.Шамсиев, С.Мирзаев, В.Зоҳидов, Х.Ёқубов, А.Қаюмов, С.Азизжонов, У.Каримов,

Ғ.Саломов, Б.Аҳмедов, А.Ҳайитметов, Б.Валихўжаев, С.Ҳасанов, А.Муҳаммаджонов, А.Абдулғафуров, С.Жалилов, Х.Қудратуллоев, ва бошқалар хорижий таржимон ва талқинчиладан А.Вамбери, А.Самойлович, Н.Веселовский, В.Бартольд, В.Вяткин, М.Салье, И.Стеблева, Витсен, Ж.Лейден, В.Эрскин, У.Кинг, А.Кайзер, П.Куртейл, Р.Калдекот, Ф.Талбот, Л.Пуул, В.Рашбрук, Н.Синг, А.Банержи, А.Бевежик ва бошқаларнинг салмоқли ҳиссалари борлигини қайд қилиш лозим. Адибларимиздан П.Қодиров, Э.Воҳидов, А.Орипов, Х.Султон, Х.Даврон, Т.Низом, С.Саййид, Қ.Кенжа, О.Тожибоева, З.Рўзиева ва бошқалар яратган бадиий асарлар, шеърлар, достонлар, публицистик асарлар ҳам китобхоналар томонидан илқ қарши олинди.

Заҳирриддин Муҳаммад Бобур наинки атоқли давлат арбоби, моҳир ҳарбий саркарда, буюқ шоир, балки йирик тарихчи, зукко этнограф, билимдон географ, бекиёс табиатшунос, юксак дидли мушиқшунос, таниқли давлат қурилиши, ислом ҳамда фикҳ назариясига, тенги кам арушунос, истеъдодли таржимон ҳам эди. Йигирман-

чи асрининг буюқ давлат арбоби Жаҳонгарал Неру уни ўзининг “Ҳиндистоннинг кашф этилиши” асарида “дилбар шахс” деб таърифласа, “Жаҳон тарихига бир назар” номли иккинчи асарида “Бобур шу пайтгача ўтган маданиятга ва жозибдор инсонлар орасида энг етуқларидан бири эди” деб ёзди. Бу бекиёс баҳо Заҳирриддин Муҳаммад Бобур бадиий ижод ва илм майдонига кириб келган беш асрдан бун юздан ортиқ аjoyиб ғазаллари, икки юздан зиёда мағзи тўқ рубойлари, юздан кўп мафтункор маснавийлари, туюқлари, қитъалари, фардлари, жаҳон илмининг ўнлаб соҳаларига оид маълумотлар жамланган қомусий “Бобурнома” (“Воқеоти Бобурий”, “Тузуки Бобурий”, “Таворихи Бобурий”, “Бобурия” каби номлар билан ҳам аталди)си, адабиётшуносликка, хусусан, шеър назариясига оид “Аруз рисоласи”, теологияга, яъни ислом дини асосларига, фикҳ назариясига доир “Мубаййин” трактати, Мовароуннаҳр тарихида мўътабар мақомга эга пирлардан бири Хўжа Аҳрор валий ҳазратларининг “Рисолаи волидийа” асари таржимаси ўз бадиий қимматини тобора мустаҳкамлаб келмоқда.

Икки оғиз мухтасар сўз Бобур Мирзо номидаги жамоат фондининг серкитри, савобли фаолияти тўғрисида. Фонд таъсис этилганидан бун ўтган чорак аср давомида у наинки Бобур Мирзо, балки буюқ шоир ҳамда мутафаккирларимиз Муҳаммад Мусо ал-Хоразмий, Фиробий, Аҳмад Фароний, Беруний, Ибн Сино, М.Замахшарий, М.Улуғбек, Лутфий, Навоий ва бошқа улуғ боболаримизнинг нури изларини талқин этишга қаратилган йигирмадан ортиқ илмий экспедициялар уюштирди,

йигирмага яқин муҳим анжуманлар ўтказди, юзга яқин ноб манбалар, илмий-бадиий асарларни чоп эттирди.

Шуни алоҳида қайд этиш керакки, жаҳоннинг 17 давлатида, мустақил мамлакатимизнинг 3 вилояти ва шу жумладан, Қорақалпоғистонда фондининг минтақавий бўлими самарали фаолият олиб бормоқда. Жамоат фондининг Оролбўйидаги минтақавий бўлими Ўзбекистон Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон бўлими, Хоразм Маъмур академияси, Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат университети, ал-Хоразмий номидаги Урганч давлат университети, Ажиниёз номидаги Нукус давлат университети, Ўзбекистон Езувчилар уюшмасининг жойлардаги бўлимилари кўмагида ўнга яқин илмий анжуманлар, бобурхонлик кечалари уюштирди. Илк бора умумтаълим мактаблари, академик лицейлар, касб-хунар коллежлари ўқувчилари орасида “Бобур билимдонлари” танлови ўтказилиб, унда юзлаб шоир рубойлари ва ғазалларининг шайдолари, “Бобурнома”га илос қўйган муҳлислар иштирокида эдилар. Уларга жамоат фондининг дипломлари ва ҳомий ташкилотларнинг қимматбаҳо совғалари топширилди. Бобурнинг буюқ мероси шиддатли замонамизга хизмат қилмоқда. Тобора яқинлашаётган халқаро анжуманда эса бу бебаҳо мероснинг янги қирралари очилишига, бобуршуносликда муҳим қадамлар қўйилишига шакшубҳа йўқ!

Янгибой КҲҚОРОВ, Заҳирриддин Муҳаммад Бобур номидаги халқаро жамоат фонди Қорақалпоғистон бўлими раҳбари

HURRIYAT

Mustaqil gazeta

Муассас: Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси

Бош муҳаррир
Ўқтам МИРЗАЁРОВ

Газета 2007 йил 3 январда Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 0080—рақам билан рўйхатга олинган. Ҳажми 4 босма табоқ. Бичими — А-2. Баҳоси келишилган нархда. Адади: 2650. Буюртма — V-322. 1 2 3 4 5

Таҳририятга келган хатлар доимий эътиборимизда бўлиб, улар муаллифларга қайтарилмайди.

Телефон: (0-371) 244-32-68, 244-32-88
Тел—факс: (0-371) 244-32-80
Реклама ва маркетинг бўлими: (0-371) 244-32-91
Топшириш вақти — 20⁰⁰ Топширилди — 18⁰⁰

Индекс: яққа
обуначилар ва
ташқиловлар
учун — 233

Мянзилимиз: 100129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва дизайнер Шолазиз Шохидов томонидан саҳифаланди.
Навбатчи: Бекмурод Абдураимов
“O'zbekiston” НМИУ босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

ХУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР !

«Асака» банк

2017 йил «Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили» деб эълон қилиниши муносабати билан қуйидаги миллий валютадаги муддатли янги омонат турини таклиф этади:

«МАНФААТЛИ-2017»
Ушбу омонатнинг сақланиш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фойзалар ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда, «Асака» банк миллий валютада 26 турдаги ва хорижий валютада 13 турдаги қулай шартларда омонат турларини таклиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш жамғармаси томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз :

- солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод!
- маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади!
- эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда!
- миқдори чекланмаган!

(+99871) 120-39-81 | 120-39-60 | 120-39-63

www.asakabank.uz

Хизматлар лицензияланган

«Асака» банк сармоянгизни сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди!

Reklama